

Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың БҰҰ Бас Ассамблеясының 80-ші сессиясындағы Жалпы дебатта сөйлеген сөзі

Құрметті Президент!
Қадірлі Бас хатшы!
Құрметті делегаттар!

Біріккен Ұлттар Ұйымы сексен жылдан бері адамзатқа төнген жаһандық сын-қатерлерді еңсеруде басты рөл атқарып келеді.

Осы жылдар аралығында Ұйым біздің ұжымдық қауіпсіздік, ядролық қаруды таратпау, бейбітшілікті сақтау, өсіп-өркендеу, кедейлікті азайту, орнықты даму және адам құқығын қорғау бағытындағы ортақ күш-жігерімізді ілгерілетуге бастамашы болды.

Алайда ақиқатқа тура қарауымыз керек: әлем түбегейлі өзгеріске ұшырады. Өкінішке қарай, жақсы жаққа қарай өзгерді деп айту қиын.

Дәл сол себепті жер жүзіндегі миллиондаған адам Біріккен Ұлттар Ұйымына үлкен үмітпен көз тігіп отыр.

Бүгінгі тарихи кездесу – әмбебап және баламасы жоқ Ұйымның іргелі қағидаттары мен мақсаттарына қаншалықты бейіл екенімізді дәлелдейтін орайлы мүмкіндік.

Әйтсе де біз көпжақты институттарға деген сенімнің дағдарысқа ұшырағанын айтпай кете алмаймыз.

Халықаралықтың құқықты өрескел бұзу «қалыпты жағдайға» айналды. Соның салдарынан әлемдегі тұрақтылыққа нұқсан келіп, халықтардың, саяси көшбасшылар мен мемлекеттердің бір-біріне сенімі әлсірей түсті.

Қазіргідей алмағайып кезеңде бәріміз БҰҰ позициясының нығаюына ықпал етіп, Ұйымның құбылмалы заманға бейімделуіне қолғабыс етуіміз қажет.

Өзара түсіністік пен ынтымақтастық рухы соғыс өртен тұтандырудан басым болуға тиіс. Мемлекеттер басшылары бейбітшілікке ұмтылу жолында жауапкершілік арқалайды.

Қазіргі буын көшбасшыларының әрекетсіздік танытуға еш құқығы жоқ. Өйткені оның зардабын келесі ұрпақ тартады.

Осы орайда Біріккен Ұлттар Ұйымын жан-жақты реформалау толассыз талқыланатын тақырып емес, нағыз стратегиялық қажеттілік екеніне назар аударғым келеді.

Бізге БҰҰ-ны реформалау жөнінде нақты ұсыныс әзірлейтін жоғары кәсіби және оны еш ойланбастан алға жылжытатын пікірлестер тобын құру қажет. Ұйым бүгінгі сын-қатерлерге және ертеңгі міндеттерге сай болуы керек.

Біріккен Ұлттар Ұйымын жаңғыртуды көздейтін мұндай батыл әрекет Қауіпсіздік Кеңесін реформалаудан басталуға тиіс.

Қауіпсіздік Кеңесінің құрамына Азия, Африка және Латын Америкасындағы ірі елдердің өкілдері ротация тәртібімен ұсынылуы керек.

Сонымен қатар Қазақстан жауапкершілігі бар орта державалардың үні БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде барынша анық естілуі қажет деп санайды.

Іс жүзінде орта державалар қазірдің өзінде теңгерімді сақтауға және өзара сенімді нығайтуға үлес қосып, халықаралық қатынаста жағымды рөл атқара бастады.

Ұлы державалардың бастары бірікпегенде немесе барша адамзатты алаңдататын өзекті проблемаларды шешуге қауқарсыздық танытқанда, мұндай елдер БҰҰ аясында дәнекерге айналады.

XXI ғасырда БҰҰ беделін көтеру үшін Ұйымға мүше мемлекеттер бейбітшілік пен қауіпсіздіктің іргесін бекемдейтін нақты қадамдар жасауға тиіс.

Әйтпесе, БҰҰ үнемі мәселенің салдарымен күресуден көз ашпайды. Ал проблеманың түпкі себептері үсті-үстіне көбейе береді.

Біз бұл үдерісті дәл бүгіннен бастай аламыз. Ол үшін Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысына бейіл екенімізді тағы да растауымыз қажет.

Егемендік, аумақтық тұтастық және кез келген дауды бейбіт жолмен шешу қағидаттарының бәрі мүлтіксіз сақталуға тиіс. Ұйым Жарғысын қолайына қарай қолдану оның беделіне нұқсан келтіреді.

Әлем сенімге, ашықтыққа және ортақ жауапкершілікке арқа сүйейтін жаңа консенсусқа зәру.

Мысалы, Жарғыдағы Екінші дүниежүзілік соғыстан бері келе жатқан «жау мемлекет» ережесін халықаралық қоғамдастықтың басым бөлігі ескірген деп санайды.

Сондықтан Жарғыны қайта қарау мәселесін талқылайтын уақыт келді.

Бүгінде біз алаңдатарлық ахуалға куә болып отырмыз: қарулануды шектейтін шарттар сақталмайды, демек, стратегиялық тұрақтылықтың да іргесі сәгіле бастады.

2024 жылы дүние жүзінде әскерді жарақтандыруға кеткен шығын 2,7 триллион долларды құрады. Бұл – рекордтық көрсеткіш. Ал жаһандағы зорлық-зомбылықтың шығыны 20 триллион долларға жуықтады.

Сондықтан әлемдегі қауіпсіздік архитектурасын қайта қалпына келтіру халықаралық қоғамдастық үшін ең басты басымдық болуға тиіс.

Біз ядролық қару қолдану қаупін күрт азайтуды, ядролық державалар арасындағы жоғары деңгейдегі диалогты қайта бастауды қолдаймыз, көпжақты әрекеттің жандануына күш салуымыз керек деп санаймыз.

Кең көлемде алып қарасақ, соғысқұмарлық менталитетін түп-тамырымен жоятын күрделі жұмысқа кіріскен жөн. Бұл жүзеге асыруға болатын шаруа. Бастысы, мемлекеттердің бейбітшілік жолында қанша қаржы жұмсап отырғанын мұқият бақыласақ болғаны.

Қазақстан ядролық қарусыздану және жаппай қырып-жою қаруын таратпау жөніндегі жаңа диалогқа дайын. Біз Ядролық қаруды таратпау туралы шартты күшейтіп, Ядролық сынақтарға жан-жақты тыйым салу туралы шарттың орындалуына түрткі болу үшін бейресми пікір алмасуларға мән бере аламыз.

Сонымен қатар біз бұған дейін айтқан Биологиялық қауіпсіздік жөніндегі халықаралық агенттік құру туралы ұсынымымызды жүзеге асыруға шақырамыз.

Қазақстан бейбіт тұрғындарға орасан зор залал келтіріп, жаһандық сенімге сепкеу түсірген және халықаралық қауіпсіздікті әлсіреткен Украина айналасындағы дағдарысқа алаңдаулы.

Дегенмен аталған қақтығысты тоқтату үшін екіжақты және халықаралық деңгейдегі дипломатиялық күш-жігерді жалғастырып, қос мемлекет ұзақ мерзімді мүдделеріне сай келетін саяси икемділік көрсетуі керек.

Территориялық дау-дамайды шешу ешқашан оңай болған емес. Ол келешек ұрпақтың қамы үшін екі жақтың да барынша ұстамдылық пен жауапкершілік танытуын талап етеді.

Өшпенділік психологиясы қақтығысқа қатысушы тараптардың бітімге келуіне мүмкіндік қалдырмай, қай-қайсысын да құрдымға жібереді.

Газадағы гуманитарлық дағдарыстың

ауқымы тіпті қорқынышты. Оған бей-жай қарау мүмкін емес.

Бұл қақтығыстың тарихи тамыры тым күрделі. Біз осы жауласудың түпкі себебін ескерусіз қалдыра алмаймыз.

Қазақстан әскери іс-қимылды дереу тоқтатуға, бейбіт тұрғындарды толық қорғауға және халықаралық гуманитарлық құқық аясындағы көмектің кедергісіз жетуін қамтамасыз етуге шақырады.

Біз екі мемлекеттің бейбіт қатар өмір сүруіне негізделген шешімді құптаймыз әрі БҰҰ-ның жетекші рөлін мойындаймыз.

Қазақстан Таяу Шығыстағы өңірлік бітімгерлікке бағытталған Арабтың бейбіт бастамасы, Нью-Йорк декларациясы, Ибраһим келісімі секілді дипломатиялық ұсынымдарды қолдайды.

Егер көшбасшылық пен саяси ерік-жігер болса, бұл құжаттар араздықты ынтымақтастық пен ортақ игілікке айналдыруға болатынын көрсетеді.

Сондай-ақ біз АҚШ Президентінің араағайындығымен Әзербайжан мен Армения қарым-қатынасының қалыпқа түскенін ерекше ықыласпен қабыл алдық.

Бұл дипломатия мен парасатты шешімнің арқасында ұзақ жылға жалғасқан кез келген қақтығысты реттеуге болатынын дәлелдеді.

Қазақстан осы қағидатқа сүйеніп, дауды ушықтырғаннан гөрі дипломатияға жүгінуді, күш қолданғаннан гөрі диалог жүргізуді жөн деп санайды.

Қазіргі геосаяси шиеленіске қарап, кейбір саясаткерлер «өркениеттер қақтығысынан қашып құтыла алмаймыз» деген пікір айтып жүр.

Алайда мұндай алауыздық тағдырдың жазуы емес, олардың саяси таңдауы.

Ғылым, медицина, спорт, дін және мәдениет сияқты жаһандық игіліктер геосаяси бөліністің құралына айналмауға және санкция салуға себеп болмауға тиіс. Адамзат өміріндегі бұл ізгі құндылықтар бізді гуманизм идеясына біріктіреді.

Саясаткерлер жауапкершіліктен жұрдай мәлімдеме жасағанда немесе дін мен болмысты саяси ұпайын түгендеу үшін бұра тартып, ағат әрекетке барғанда сенімге сепкеу түсіп, бейбітшілікке ұмтылған ерік-жігер жасиды.

Анығында, саяси көшбасшылық – бір-біріне күмән-күдікпен қарап, менмендік таныту емес, өзара түсіністік пен құрметтен тұрады.

Әлемге тірек болып тұрған толеранттылық пен парасаттылық заң үстемдігіне арқа сүйеуі қажет.

Құрметті әріптестер!

Біз жікке бөлінушілік барған сайын күшейіп, инвестиция ағынына қатысты саяси сыңаржақ ұстаным белең алғанына куә болып отырмыз.

Соның салдарынан былтыр әлемдегі

тікелей шетел инвестициясының көлемі 1,5 триллион долларға дейін қысқарды. Қазақстан инвестиция саласындағы халықаралық ынтымақтастық аясын кеңейтуді табанды түрде жақтайды. Тәуелсіздіктің 30 жылында ел экономикасына 400 миллиард доллардан астам қаржы тартылды.

Біз әрқашан ашық нарық қағидаттарына сүйенеміз әрі бұл мемлекеттік саясатымыздың негізгі бағыты болып қала береді.

Еуразия төсінде орналасқан Қазақстан Азия мен Еуропа арасындағы құрлық арқылы тасымалданатын жүктің 80 пайызына қызмет көрсететін логистикалық хаб ретінде шешуші рөл атқарады.

Біз көлік-транзит инфрақұрылымына, соның ішінде «Бір белдеу, бір жол» бастамасына, Солтүстік – Оңтүстік көлік дәлізіне және Транскаспий көлік бағытына ондаған миллиард доллар инвестиция саламыз.

Қазақстан қалыптасып келе жатқан жаһандық көлік жүйесінің өзегі саналатын аймақтық жеткізу тізбегін дамытуды жалғастырады.

2029 жылға дейін 5 мың шақырым жаңа теміржол салуды жоспарлап отырмыз.

Еліміз Орнықты даму мақсаттарын ұлттық күн тәртібіндегі басымдықтардың бірі ретінде айқындады. Ондағы міндеттер мемлекеттік жоспарлауда және бюджет жобасын әзірлегенде ескеріледі.

БҰҰ Бас хатшысы мен Ұйымға мүше мемлекеттердің қолдауының арқасында Алматыда БҰҰ-ның Орталық Азия мен Ауғанстан үшін Орнықты даму мақсаттары жөніндегі өңірлік орталығы ашылды.

Бүгінде Орталық Азияның бірлігі мен өзара сенімі жаңаша сипат алып, өңір халықаралық бейбітшілік пен прогрестің белсенді қатысушысына айналды.

«Орталық Азия бестігі» ынтымақтастығын нығайтуда. Сол арқылы тату көршілік дамуға да, қауіпсіздікті күшейтуге де оң септігін тигізетінін дәлелдеп отыр.

Соның арқасында біздің өңір әлемдегі негізгі серіктестерімен «Орталық Азия плюс» форматында диалог жүргізе бастады.

Қазақстан Ауғанстанның инклюзивті дамуын аймақтағы ұзақ мерзімді бейбітшілік пен тұрақтылықты қамтамасыз етудің кепілі деп санайды.

Біз ауған халқына гуманитарлық көмек көрсетіп, сауда, азық-түлік қауіпсіздігі, инфрақұрылым және көлік тасымалы салаларындағы ықпалдастығымызды жалғастыра береміз.

Құрметті делегаттар!

Бытыр адамзат тарихындағы ең ыстық маусым болды. Бұл ретте Орталық Азияда ауа температурасы әлемдегі орташа көрсеткіштен екі есе жоғары екенін айтқан абзал.

Алатау мұздықтары тез ери бастады. Бұл миллиондаған халықтың су және азық-түлік қауіпсіздігіне қатер төндіреді.

Қазақстан Арал қасіретінен сабақ алды. Жоспарлы іс-әрекетіміздің арқасында, соның ішінде халықаралық деңгейдегі ынтымақтастық нәтижесінде теңіздің солтүстік бөлігін сақтап қалдық.

Халықаралық Аралды құтқару қорының төрағасы ретінде еліміз бұл маңызды бағыттағы белсенді жұмысты жалғастырады.

Дегенмен Каспий теңізі күннен күнге тартылып барады. Бұл бір өңірдің ғана проблемасы емес, жаһандық деңгейде дабыл қағатын мәселеге айналды.

Сондықтан аймақтағы серіктестерімізді және барша халықаралық қоғамдастықты Каспийдің су қорын сақтау үшін жедел шараларды бірлесе қабылдауға шақырамыз.

Бытыр Қазақстан Франция, Сауд Арабиясы және Дүниежүзілік банкпен бірлесіп One Water саммитін өткізді.

Болашақта су тапшылығын болдырмау мақсатында анағұрлым тығыз үйлестіру, инвестиция және орнықты шешім қажет.

Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың БҰҰ Бас Ассамблеясының 80-ші сессиясындағы Жалпы дебатта сөйлеген сөзі

(Соңы. Басы 1-бетте).

Аталған мәселені күн тәртібіне шығару үшін еліміз Біріккен Ұлттар Ұйымымен және басқа халықаралық құрылымдармен серіктесе отырып, келесі жылы сәуір айында Астанада Өңірлік экологиялық саммит ұйымдастырады.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы міндеттемелеріміз аясында елімізде «Таза Қазақстан» жалпыұлттық акциясы жүзеге асырылып жатыр. Бұл қозғалыс тазалыққа, қоқыс жинауға және экологиялық ағартушылыққа атсалысатын миллиондаған еріктіні ортақ іске жұмылдырады.

Қазақстанның бастамасымен БҰҰ 2026 жылды Орнықты даму мақсаттары жолындағы Халықаралық еріктілер жылы деп жариялады. Ұйымға мүше мемлекеттердің бәрін осы маңызды бастамаға қолдау білдіріп, ынтымақтастық орнатуға шақырамыз.

Осы орайда Бас Ассамблеяға 22 сәуірді Халықаралық жер шарын көгалдандыру күні деп жариялайтын қарар қабылдауды ұсынамын.

Қымбатты достар!

Қазақстан жасанды интеллектіні технологиялық жетістік деп қана емес, адамзат прогресіне қозғау салатын зор табыс ретінде қарастырады.

Алайда жасанды интеллектіні дамытудың тәуекелдері де бар. Атап айтқанда, ол технологиялық, экономикалық және геосаяси теңсіздіктердің күшеюіне әкеледі. Сондай-ақ этика нормалары бұл эволюцияның соңында қалып қоюына жол бермеуіміз керек.

Әділеттілік, жауапкершілік және адам құқықтарын қорғау мәселелері жедел әрі нақты шешілуге тиіс.

Бұл үшін әр ел ЖИ артықшылықтарын пайдалана алатындай ұжымдық күш-жігер қажет.

Қазақстан БҰҰ аясында Жасанды интеллектіні басқару бойынша жаһандық диалогтың басталуын қолдайды.

ЖИ саласындағы қауіпсіздік, инклюзивтілік және адамға бағдарлану міндетті түрде ескерілуі үшін аталған платформа жұмысына белсенді түрде атсалысуға дайынбыз.

Қазақстанда жасанды интеллект экономика мен мемлекеттік қызмет көрсетудің барлық секторына енгізіледі.

Қазірдің өзінде оны жүзеге асырудың базалық инфрақұрылымы жасақталып жатыр. Дарынды жас мамандарымыз мұны іске асыруға әзір.

Біздің стратегиялық мақсатымыз – үш жылдың ішінде Қазақстанды толық цифрланған елге айналдыру.

Жаппай цифрландыру және жасанды интеллектіні кеңінен қолдану еліміздің ұлттық басымдығына айналды.

Электрондық үкімет ұлттық даму стратегиямыздың негізгі элементі саналады.

Мемлекеттік қызмет көрсетудің шамамен 90 пайызы цифрлық форматта ұсынылады.

Жуырда Қазақстанда ең қуатты ұлттық суперкомпьютер іске қосылды.

Дегенмен ЖИ мен автоматтандыру көптеген елде жұмыс орындарының қысқаруына әкелуі мүмкін.

Сондықтан цифрлық прогресс кәсіптік білім берумен қатар жүргізілуі қажет.

Қазақстан жұмыспен қамтуды арттырып қана қоймай, кәсіптік мамандықтардың мәртебесін көтеруді аса маңызды деп санайды.

Ханымдар мен мырзалар!

Жаһанда тұрақсыздық белең алған кезеңде Әділетті Қазақстан құруды көздеген жаңғыру саясатын батыл жүргізіп жатырмыз.

Соңғы үш жылда біздің аймақта бұрын-соңды болмаған саяси және экономикалық ре-

формалар жасалды.

Жалпыұлттық референдум арқылы Президентті жеті жылға бір мерзімге сайлайтын норма енгізілді. Бұл демократия қағидаттарына сай есептілікті күшейтеді.

Біз «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» формуласын ұстанамыз.

Қазақстанды жаңғырту ұстанымын басшылыққа ала отырып, елімізде бір палаталы Парламент құру мәселесін жалпыұлттық референдумға шығаруды ұсындым.

Мақсатымыз – саяси жүйенің қоғам сұранысына сай ашықтығы мен тиімділігін арттырып, оны ұдайы жетілдіру.

Бұл реформалардың басты қағидасы: Заң және тәртіп бәрінен жоғары тұруы керек.

Біз парасаттылыққа және заң үстемдігіне арқа сүйейтін басқару жүйесі ғана қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етіп, азаматтардың құқығын қорғауға мүмкіндік береді деп санаймыз.

Бұл халықаралық инвестицияларға, сауда байланысына және елдің қарқынды дамуына оңтайлы жағдай жасайды.

Заңды мүлтіксіз сақтайтын азаматтардың мүддесін қорғау – әділеттілікке, есеп беруге және өзара құрметке негізделген басты басымдықтарымыздың бірі.

Қазақстан экономикасы тұрақты дамып келеді.

Биыл экономикалық өсім 6 пайыздан асатын деп күтілуде. Бұл біздің аймақтағы ең ірі экономиканың орнықтылығын қуаттай түседі.

Дегенмен бұл жетістіктерге тоқмәйілсуге болмайды. Біз ұзақ мерзімді дамуға бағытталған күш-жігерді жалғастырамыз.

Қазақстанның энергетикалық стратегиясы төрт салаға негізделген: мұнай-газ, көмір, уран және аса маңызды минералдар. Бұл құнды ре-

сурстар сенімді энергетикалық серіктестіктің негізі бола алады.

Климат өзгерісі мен «жасыл» күн тәртібін көмір кені секілді орасан зор энергетикалық ресурсқа бай елдер қабылдай бермейді. Өйткені бүгінде озық технологияның арқасында оны тазаланған күйінде пайдалануға болады.

Сондықтан біз 35 жыл ішінде елімізді декарбонизациялау жөнінде міндеттеме алдық. Тек жаңартылатын энергия көмегімен бүкіл энергетикалық мәселені шешу мүмкін емес.

Ауыл шаруашылығы – әлемдік нарықта зор әлеуетке ие жетекші саламыздың бірі.

Қазақстанның астық экспортындағы әлеуеті – 12 миллион тонна. Бұл халықаралық нарықтың басым бөлігін қамтиды және көлік байланыстарын жақсарту есебінен сауданы кеңейтудің жаңа мүмкіндіктеріне жол ашады.

Біз сыртқы саудамыздың инклюзивтілігі мен орнықтылығын қамтамасыз ете отырып, оны одан әрі әртараптандыру мақсатында барлық негізгі халықаралық серіктестерімізбен және аймақтағы мүдделі елдермен ынтымақтастықты жалғастырамыз.

Жоғары Мәртебелі!

Ел ішіндегі мемлекеттік басқару реформаларын тереңдету және шетелдегі жаһандық басқаруды қолдау – басты бағдарымыз. Біз бұл бағытты берік ұстанамыз.

Қазақстан араағайындық және бітімгер рөлін жалғастырады. Біздің таңдауымыз: үстемдік емес – тепе-теңдік, жіктелу емес – ынтымақтастық, соғыс емес – бейбітшілік.

Біз халықаралық қоғамдастықтың басқа да мүшелерімен бірлесе отырып, Біріккен Ұлттар Ұйымының бейбітшілік, әділеттілік және ынтымақтастық шамшырағы екенін растауға дайынбыз.

Рәкмет!

Мемлекет басшысының Американың бизнес өкілдерімен кездесуі

Қасым-Жомарт Тоқаевтың Нью-Йорктегі жұмыс сапары АҚШ-тың ірі бизнес өкілдерінің қатысуымен өткен «дөңгелек үстел» отырысында жалғасты.

Мемлекет басшысы Қазақстан мен АҚШ-тың кеңейтілген стратегиялық серіктестігі қарқынды түрде дамып келе жатқанына назар аударды.

– Біз Американы маңызды серіктестеріміздің бірі санаймыз және сан қырлы ынтымақтастықты одан әрі дамытуға мүдделі екенімізді растаймыз. Америка Құрама Штаттарының да осы стратегиялық ұстанымды қолдайтыны қуантады. Оған Президент Дональд Трамппен 2024 жылы желтоқсан айында болған әңгімелесу барысында көз жеткіздік. Бүгін біз Президент Трамп пен тағы да мазмұнды әңгіме жүргіздік. Ол үшін ризашылығымды білдіремін. Қазақстан Президент Трамптың прагматикалық дипломатияны алға тартуын, Еуропа мен Таяу Шығыстан бастап Азия мен Африкаға дейінгі қақтығыстарды бейбіт жолмен реттеуге ықпал ету ісіндегі рөлін жоғары бағалайды. Оның конструктивті позициясы мен нақты нәтижеге қол жеткізуге айрықша мән беруі жаһандағы жіктелу ушыққан кезеңде шиеленістің бәсеңдеп, диалогтың артуына ықпал етуде. Мақсат-міндеті айқын мұндай батыл әрі табанды әрекет халықаралық деңгейде мойындауға лайық. Біздің ойымызша, бұл ұстанымдар ертең өтетін БҰҰ-ның Жалпы дебатында Ұйымға мүше мемлекеттердің назарына ұсынылуы керек. Құрама Штаттар Қазақстан экономикасына 100 миллиард доллардан астам қаржы құйған ірі инвестор саналады. Екі ел экономикалық ықпалдастықта зор жетістікке жетті. Біз мұны мақтан тұтамыз. Қазір елімізде 630-дан астам америкалық компания табысты жұмыс істеп жатыр. Олардың қатарында Chevron, ExxonMobil, Boeing, Visa, Mastercard, Meta, Wabtec, Citibank секілді танымал брендтер бар, – деді Президент.

Мемлекет басшысы Қазақстанның өңірдегі экономикасы ең қуатты ел ретінде Орталық Азияға Америка бизнесінің инвестициясын тарту және олардың кәсіп аясын кеңейту ісінде жетекші рөл атқаруға дайын екенін жеткізді. Бұл бағыттағы күш-жігерге C5+ және B5+ форматындағы тұрақты ынтымақтастық тың серпін бере алады.

Президент дөңгелек үстел қатысушыларына елімізде жүзеге асырылып жатқан экономикалық және саяси реформалар туралы мәлімет берді.

– Қазақстан білім мен инновацияға арқа сүйеген экономика құруды мақсат етеді. Бұл ретте цифрлық трансформацияға баса мән беріледі. Еліміздің экономикасы өңірдің өркендеуінде негізгі рөл атқарады. Қазақстанның мұндай биікті бағындыруына Америка бизнесі айтарлықтай үлес қосты. Биылғы сегіз айдың қорытындысы бойынша еліміздің экономикалық өсімі 6,5 пайызды құрады. Біз дамудың жоғары қарқынын сақтай отырып, ауқымды саяси-экономикалық реформалар жүргізуге ниеттіміз, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы жүзеге асырылып жатқан жұмыстың барлығы Қазақстанның тікелей шетел инвестициясына тартымдылығын арттыруды көздейтінін айтты. Сонымен қатар Қазақстан мен АҚШ арасындағы экономикалық және инвестициялық ықпалдастықтың негізгі бағыттарына тоқталды.

Қасым-Жомарт Тоқаев бұрыннан екіжақты ынтымақтастықтың негізі саналатын энергетика секторын алғашқы басымдық ретінде атап, стратегиялық маңызды міндетті жүзеге асыру ісінде Американың энергетика компаниялары басты рөл атқаратынына назар аударды.

Сонымен қатар Президент геологиялық барлау әрі іске асырылып жатқан жобалардың аясын кеңейту, әсіресе, уран өндіру және оны өңдеу саласында жаңа мүмкіндіктерді зерделеу қажет екенін атап өтті. Қазақстан әлемдік уран нарығындағы сұранысты шамамен 40 пайызын өтейді. Ал АҚШ осы материалдың орта есеппен 24 пайызға жуығын біздің елден импорттайды.

– АҚШ-тың энергетика саласындағы басымдықтарына сәйкес, біз көмірге негізделген таза, тиімді және экологиялық тұрғыдан қауіпсіз энергетикалық шешімдерді ұсынамыз. Қазақстанда қуаттың 70 пайыздан астамы көмірден алынады. Әлемдегі көмір қоры мол елдердің бірі ретінде біз де АҚШ сияқты мұны энергияның сенімді әрі қауіпсіз көзі ретінде қарастырамыз, тым болмағанда таяу келешекте одан бас тартпаймыз. Еліміздің энергетикалық стратегиясы төрт компонентке: мұнай, газ, көмір және уранға негізделген. Біз осы қағидатты берік ұстанамыз, – деді Мемлекет басшысы.

Президент маңызды шикізат материалдарын игеруді басым бағыт ретінде қарастыратынын жеткізді. Бұдан бөлек, Қазақстанда мыс, вольфрам, қорғасын, мырыш, литий, графит және жоғары технологияға

аса қажетті басқа да пайдалы қазбалардың мол қоры бар екенін еске салды.

– Біз тау-кен саласында еңбек ететін инвесторлар үшін ашық әрі мазмұнды заңнамаға негізделген қолайлы юрисдикция қалыптастырдық. Отандық тау-кен секторына қазірдің өзінде Ivanhoe, Rio Tinto, Anglo Tech және Fortescue сияқты ірі компаниялар келді, – деді Мемлекет басшысы.

Бұдан кейін Қасым-Жомарт Тоқаев көлік және логистика секторындағы кең мүмкіндіктерге тоқталды. Сондай-ақ Транскаспий халықаралық көлік бағдарын дамытудың келешегі зор екеніне назар аударды.

Президенттің пікірінше, өзара тиімді ынтымақтастықтың тағы бір перспективті бағыты – агроөнеркәсіп кешені. Егістік жерлерінің көлемі жағынан әлемде алтыншы орын алатын және ең ірі астық экспорттаушылардың ондығына кіретін Қазақстанның аталған саладағы мүмкіндіктері америкалық әріптестерді қызықтыруға тиіс.

– Америкалық компанияларды Қазақстанның ауыл шаруашылығы әлеуетін барынша пайдалануға шақырамыз. Біз PepsiCo және Mars компанияларының заманауи, экспортқа бағдарланған зауыт салу жоспарын құптаймыз. Аталған бастамалар Қазақстанның экспорттық қуатын арттырып қана қоймай, өнімдеріміздің жаңа өңірлік нарықтарға шығуына мүмкіндік береді. Ынтымақтастығымызды одан әрі нығайту үшін орнықты ауыл шаруашылығын дамытуды, су ресурстарын үнемдеп пайдалануды және аталған саланы цифрландыруды көздейтін ортақ Агроинновациялық бағдарлама жасауды ұсынамыз, – деді Мемлекет басшысы.

Президент мән берген келесі басымдық – цифрлық трансформация. Қасым-Жомарт Тоқаев алдағы үш жылда Қазақстанды толық цифрлық мемлекетке және цифрлық трансформация мен жасанды интеллект саласында Еуразияда көш бастайтын IT-хабқа айналдыру жоспарымен бөлісті.

NVIDIA, Amazon, Starlink және Microsoft сияқты жаһандық технологиялық алпауыттар цифрлық экожүйемізді қалыптастыруға белсенді атсалысып жатыр. Мемлекет басшысының айтуынша, бұл еліміздің IT саласындағы әлеуеті орасан зор екенін көрсетеді. Бұл ретте цифрлық активтер, Индустрия 4.0, жасанды интеллект және «ақылды қала» шешімдері өзара ықпалдастықтың перспективті бағыттары саналады.

Қаржы секторы туралы сөз қозғай от-

ырып, Мемлекет басшысы дөңгелек үстел қатысушыларына «Астана» халықаралық қаржы орталығының мүмкіндіктерін таныстырды. Қазіргі уақытта онда 80-нен аса елден 4200-ден астам компания тіркелген. Оның 60-тан астамы – америкалық компаниялар.

Қасым-Жомарт Тоқаев адами капиталды дамытудың маңызына ерекше тоқталды.

– Қазақстан бірте-бірте өңірлікакадемиялық және ғылыми-зерттеу хабына айналып келеді. Бүгінде елімізде шетелдік жоғары оқу орындарының 33 филиалы ашылған. Олардың қатарында Аризона университеті, Колорадо тау-кен мектебі, Дьюк университеті, Пенсильвания штаты университеті, Миннесота университеті және Нью-Йорк кино академиясы секілді америкалық жетекші жоғары оқу орындары бар, – деді Президент.

Сондай-ақ бүгінде «Болашақ» бағдарламасының 800-ден астам стипендия иегері АҚШ-тың Гарвард, Массачусетс технологиялық институты, Стэнфорд, Чикаго университеті секілді маңдайалды оқу орындарында білім алып жатыр.

Бұл ретте Мемлекет жас буын көшбасшыларын қалыптастыру үшін америкалық университеттермен және зерттеу орталықтарымен бірлескен жобалардың аясын кеңейтуді ұсынды.

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттарымен стратегиялық серіктестікті одан әрі нығайту еліміздің сыртқы саясатындағы ұзақ мерзімді басымдықтардың бірі екенін айтты.

– Қазақстан географиялық тұрғыдан сезімтал аймақта орналасқан. Біз өзіміздің стратегиялық мақсатымыздан, соның ішінде АҚШ-пен тығыз ынтымақтастық жасау ниетімізден айнаймыз. Өйткені АҚШ біздің тәуелсіздігімізді әлемдегі алғашқы елдердің бірі болып мойындады және әрдайым Қазақстанның егемендігі мен аумақтық тұтастығын қолдап келеді. Халқымыз Американың бұл ұстанымын шынайы құрметтейді. Елімізде жүргізіліп жатқан ауқымды саяси-экономикалық реформалар, ашық және инвестицияға қолайлы саясат жүргізу ұстанымы америкалық компаниялардың Қазақстанда алаңсыз бизнес жүргізуіне кепілдік береді әрі олардың сенімді, ұзақ мерзімді серіктес болуына мүмкіндік жасайды, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Отырыста бірқатар жетекші компаниялардың басшылары, лауазымды тұлғалар сөз сөйледі.

ЖЕТІСУДА ТҮРЛІ МАМАНДЫҚ ИЕЛЕРІ ҚҰРМЕТКЕ БӨЛЕНДІ

«Еңбек күні» мерекесі қарсаңында Жетісу облысында түрлі мамандық иесіне құрмет көрсетілді. Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, ауыл шаруашылығы, ветеринария, өнеркәсіп салаларының қызметкерлері марапатталды. Олардың қатарында аймақтың экономикалық дамуына үлес қосқан 11 сала мамандары мен еңбек әулеттері, үздік ұжым қызметкерлері. Салтанатты шараға еңбек ардагерлері қатысты, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Салтанатты шарада облыс әкімінің орынбасары Марлен Көлбаев құттықтау сөз сөйлеп, өңірді дамыту бағытында зор үлес қосқан жұмысшы мамандық иелері атқарған жұмыстар мен алдағы жоспар жайлы кеңінен баяндады.

— Өңірде жұмысшы мамандықтардың мәртебесін көтеру және білікті кадр даярлау үшін барлық жағдай қарастырылған. Мәселен, облыс басшысының тікелей бастамасымен Талдықорғанда қаласында 2026 жылы ерекше жоба — халықаралық стандарттарға негізделген «Zhetysu Skills» орталығын ашу жоспарлануда. Бұл бастама — облыс деңгейінде әртүрлі жұмысшы мамандықтарды даярлауға және студенттеріне заманауи құрал-жабдықтарды пайдалана отырып, кәсіби дағдыларын осы орталықта шыңдауға мүмкіндік беретін бо-

лады. Сондай-ақ, биыл 11 колледжде 14 жаңа мамандықтар ашу және трансформациялау жұмыстары атқарылды. «Өңірлік жаңа мамандықтар атласы» жасалып, жаңа, трансформацияланатын, жойылып бара жатқан және аса тапшы кәсіптер тізбесі анықталды. Мемлекет басшысы өз Жолдауында атап өткендей «Адал да қажырлы еңбектің арқасында жетістікке жеткен адамдар әрқашан құрметке бөленуі шарт». Сондықтан мереке қарсаңында адал еңбектің адал қызметкерлерін марапаттау — құрмет пен жоғары сенімнің белгісіне теңейміз, — деді М. Көлбаев.

Мерекелік шарада экономиканың 11 түрлі саласында еңбек етіп жүрген барлығы 20-ға жуық адамға құрмет көрсетілді. «Еңбек жолы» және «Парыз» байқауларының облыстық кезеңдерінің жеңімпаздары ерекше еңбек жетістіктері үшін марапатталды.

Осылайша, «Еңбек жолы» байқауының

«Үздік еңбек әулеті» номинация бойынша Қаратал ауданына қарасты Жаңаталап ауылының ұстаздар отбасы жеңімпаз атанды. Отағасы Мырзабай Ерғосаевтың екі ұлы, бір қызы, бір келіні бар.

«Жұмыс істейтін жастардың үздік тәлімгері» номинация бойынша 35 жылдық педагогикалық етілі бар Ескелді ауданының Екпінді бастауыш мектебі бар Жетісу орта мектебінің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі Раушан Зайтбекова марапатталды. Панфилов ауданындағы Көктал ауылының тұрғыны «Көктал-Агро» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің мал дәрігері Бауыржан Машанбаев үздік жас өндіріс маманы атанды.

«Парыз» бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі байқауының облыстық кезеңінің жеңімпаздары да анықталды. Көксу қант зауыты «Еңбекті қорғау саласындағы үздік кәсіпорын», «Қайнар-АКБ» аккумулятор зауыты «Үздік әлеуметтік жауапты кәсіпорын», «Үздік ұжымдық шарт» аталымы бойынша «Темірбетон» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі жеңімпаздар қатарын толықтырды.

Облыстағы құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, ауыл шаруашылығы, ветеринария, білім, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау, мәдениет, спорт, ақпараттық технологиялар, құқық қорғау және азаматтық қорғаныс сияқты түрлі салаға үлес қосып жүрген қызметкерлер де марапатталды. Құрмет көрсетілген еңбеккерлерге алғыс хат-

тар мен ақшалай сертификат табыс етілді.

— Мен құрылыста 35 жыл еңбек етіп келемін. Бұл саланы бала кезімнен жақсы көремін. Өз мамандығымды шын сүйемін. Бұл — тұрғындарға пайдасын тигізетін игі жұмыс деп есептеймін. Мәселен, әріптестеріммен бірге тұрғын үй, балабақша, мектеп, медициналық мекеме салдық. Соның барлығы халықтың игілігіне берілді. Біздің компания жобалау және абаттандыру жұмыстарын да жүргізеді. Адал еңбегіміздің бағаланғаны қуантады. Бұл құрмет пен марапат жемісті жұмысты жалғастыру үшін құлшынысымызды арттырады, — деді «Астана-Құрылыс» ЖШС қызметкері.

«Көксу қант зауыты» АҚ директоры Алтынбек Абатов та ерекше ризашылығын білдірді.

— Қазір біздің қант зауытында жөндеу жұмыстары жүріп жатыр. Биыл егінді 1 қазанда қабылдауды жоспарлап отырмыз. 300 адамды жұмыспен қамту біз үшін үлкен жетістік. Ал зауыт іске қосылған соң жұмысшылар саны 500-ге жетеді. Бүгінгі марапат — бүкіл ұжымның бірлескен еңбегінің жемісі. Байқаудың облыстық кезеңінде жеңімпаз атанған біз енді Жетісу облысының атынан республикалық деңгейде бақ сынаймыз. Бұл — біздің ұжым үшін зор қуаныш пен үлкен жауапкершілік. Бізге артылған сенімді ақтауға тырысамыз, — деді ол.

Салтанатты шара Д. Рақышев атындағы облыстық филармония өнерпаздарының дайындаған шағын мерекелік концертімен аяқталды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

«WORLD CLEAN UP DAY» ЖАҒАНДЫҚ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АКЦИЯСЫ АЯСЫНДА

Жетісу облысында «World Clean Up Day» жағандық экологиялық акциясы аясында жалпыоблыстық сенбілік өтті. Оған өңірдің 13 мың тұрғыны, мемлекеттік органдар мен мекемелердің қызметкерлері, бизнес өкілдері, еріктілер және басқа да ниет білдірген жұртшылық қатысты, — деп хабарлайды Жетісу облысы әкімі баспасөз қызметі.

Облыстық энергетика және ТҮКШ басқармасының мәліметінше, жалпыоблыстық сенбілікке 193 техника тартылып, 435 гектар аумақ тазартылды, 710 тонна тұрмыстық қалдық арнайы полигондарға шығарылды. Бұл шара өңірде жүзеге асырылып жатқан «Таза Қазақстан» бағдарламасы аясындағы экологиялық бастамалардың жалғасы болды.

Жалпыоблыстық сенбілікке облыс әкімінің бірінші орынбасары Әлібек Жақанбаев және қала тұрғындары белсене қатысты. Осы күні саябақтар, скверлер мен көшелер тазаланды. Облыстық денсаулық сақтау басқармасының «Ана мен бала» бөлімінің бас маманы Анар Қабылбаева мұндай шараларды жиі өткізу қажет деп есептейді:

— Біз үшін бұл — жай ғана сенбілік емес, балаларға табиғатты қорғаудың кішкентай істерден басталатынын көрсету. Әркім өз айналасын таза ұстаса, тұрған жеріміз де таза, өз саулығымыз да жақсы болады, - дейді ол.

Сенбілікке төрт жасар ұлы Дәрменді ерте келген талдықорғандық Рауан Мұсабеков те осындай пікірде: — Балаларға кішкентайынан еңбектенуді, қоршаған ортаға құрметпен қарауды үйрету керек. Бүгін ұлыммен бірге қоқыс жинадық, балама бұл ойын сияқты, оған өте қызық болды, сонымен бірге пайдалы үлгі болды деп ойлаймын. Табиғатқа, туған жерге деген құрметті балалар кішкентайынан көріп өскені дұрыс, - деді.

Сенбілікке қоғам қайраткері, қаламгер Құрметбек Сансызбайұлы да ұжымымен бірге қатысты: — Экология мәселесі ұлттың болашағы үшін маңызды. Біз жастарды табиғатқа құрметпен қарауға, өзіміз өмір сүріп отырған жер үшін жауапкершілікті сезінуге тәрбиелеуіміз керек. Мұндай акциялар қоғамды біріктіріп, дұрыс көзқарас қалыптастырады, - дейді ол.

Акция ұйымдастырушылары мен қатысушыларының айтуынша, жалпы «Таза Қазақстан» ұлттық бағдарламасы аясында өткізіліп жатқан мұндай шаралар тек айналасы таза ұстауға ғана емес, сонымен қатар болашаққа деген жауапкершілікті сезіндіруге де ықпал етеді.

Жетісуда ескерткіштерді қалпына келтіру жұмыстары 97 %, ал балалар ойын және спорт алаңдарын ағымдағы жөндеу 95% аяқталды

Жетісуда «Таза Қазақстан» бағдарламасы аясында аумақтарды абаттандыру жұмыстары жүріп жатыр. Соның ішінде 2 орталық алаң жаңартылды, ескерткіштерді қалпына келтіру — 97 % балалар ойын және спорт алаңдарын ағымдағы жөндеу - 95% , саябақтарды абаттандыру — 84%, көп қабатты тұрғын үйлердің шатырын жөндеу — 76%, аллеяларды абаттандыру 66% аяқталды. Бұл туралы бүгін облыс әкімінің бірінші орынбасары Әлібек Жақанбаевтың төрағалығымен өткен «Таза Қазақстан» экологиялық бағдарламасының орындалу барысы туралы облыс әкімдігінің отырысында белгілі болды, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Жиында негізгі баяндаманы жасаған облыс әкімінің орынбасары Марлен Көлбаев өңірдегі абаттандыру жұмыстарының аяқ алысына тоқталды. Оның айтуынша, биылғы жылдың соңына дейін 21 саябақ, 6 аллея, 2 сквер, 2 орталық алаң, 49 аула, 81 балалар мен спорт алаңы абаттандырылады, соның 64 нысанында құрылыс жұмыстары аяқталды. Сондай-ақ көпқабатты тұрғын үйлердің 59 шатыры мен 13 қасбеті жөнделді. Оған қоса 70 ескерткіш қалпына келтіріліп, 7,9 шақырымы арық желілері жабдықталды, сондай-ақ 152 шақырым көше жолдарына жарық шамдары орнатылды. Бұл бағыттағы жұмыстар жалғастырылуда.

— «Таза Қазақстан» экологиялық бағдарламасы аясында облыс бойынша 151 мыңнан астам адам қатысқан экологиялық акциялар ұйымдастырылды. Соның нәтижесінде бүгінгі күнге дейін 11 486 тонна қоқыс шығарылып. Жалпы биылғы жылдың жоспары бойынша 120 мыңнан астам түп ағаш отырғызу көзделсе, соның 56 мыңнан астамы көктемде отырғызылды түп көшет отырғызылды, қалған 65 мыңы күз мезгілінде егіледі, - деген М. Көлбаев өңірде көшет отырғызу орындарын таңдау, ағаш түрлерін іріктеу мен агротехникалық талаптарды сақтау, күтіп-баптау мен суару бойынша жүйелі жұмыс қалыптастыру және нақты климаттық жағдайларды ескеру керектігін айтты.

Сол сияқты жергілікті бақылау және «Ғарыш Сапары» спутниктік порталы арқылы жүргізілген бақылаулар нәтижесінде жалпы 618 рұқсатсыз тегіленген қоқыс үйіндісі тіркелді. Қазіргі таңда олардың 577-і немесе шамамен 93%-ы толығымен жойылып, қалған 41-інде жою жұмыстары жалғасуда. Бір атап өтерлігі, осы жылы облыста «Үлгілі елді мекен», «Таза аудан орталығы», «Таза ауыл», «Таза аула» байқаулары ұйымдастырылуда. Сондай-ақ өңірден Панфилов ауданының Талды ауылы «Үлгілі ауыл» республикалық байқауына, ал Сарқан ауданындағы «Қойтас» саябағы скверлер арасында өтетін байқауға ұсынылды.

Жиын соңында облыс әкімінің бірінші орынбасары Әлібек Жақанбаев «Таза Қазақстан» бағдарламасының аймақтардағы іске асырылу барысы, кемшіліктерді жою мен өзекті мәселелердің шешімі жайлы аудан, қала әкімдерінің хабарламаларын тыңдап, жиынға қатысушыларға нақты тапсырмалар берді. Ол өз сөзінде халық арасында экологиялық мәдениетті қалыптастырудың, ақпараттық түсіндіру жұмыстарын жүргізудің маңызы зор екенін атап өтті. Облыстық полиция департаментіне тазалық бойынша рейдтер жүргізіп, анықталған кемшіліктер бойынша заң аясында шаралар қабылдау қажеттігін баса айтты. Сонымен қатар құрылыс, жөндеу жұмыстары жүріп жатқан нысандардың аумағын ретке келтіру, жолдарды және елді мекендердің көшелерін күтіп ұстау, аялдамалар, жол белгілері мен жаяу жүргіншілер өткелдерін жаңарту, орман және саябақ қорларын күтіп-баптау, қалалар аумағында жасыл желектерді цифрландыру бойынша жұмыстар жүргізуді тапсырды.

25 қыркүйекте бастау жоспарланып отыр. Қант қызылшасының өнімін облыстағы 2 қант зауыты 1 қазаннан қабылдай бастайды.

Айта кетейік, биыл Жетісу облысында күзгі дала жұмыстарына 7 мың тонна арзандатылған дизель отыны бөлінді. Минералды тыңайтқыштарды қолдану көлемін 58,8 мың тоннаға жеткізу жоспарлануда. Бүгінгі таңда 1904 шаруа қожалығы тарапынан 50,7 мың тонна немесе 86,3%-ы сатып алынып, пайдаланылды. Жалпы, биыл өңірде көктемгі егіс және жинау жұмыстарын жүргізуге Аграрлық несие корпорациясынан 14,3 млрд теңге бөлінді. Қазіргі уақытта 323 өтінім бойынша 7,4 млрд теңге несие берілді. Өтінім қабылдау жұмыстары жалғасуда.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз-қызметі.

Жетісу облысында күзгі жиын-терін жұмыстары жалғасуда

Жетісу облысында қант қызылшасынан басқа барлық ауыл шаруашылығы дақылдарын жинау жұмыстары жалғасуда. Бүгінгі күнге дейін 240,6 мың га немесе 87,1% дәнді дақыл жиналды. Оның ішінде бидай мен арпаны жинау толық аяқталды. Жалпы астық жинауға 10,7 мың трактор мен 1 009 комбайн жұмылдырылған, — деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Облыстық ауылшаруашылық басқармасы мамандарының мәліметінше, қазір 3,9 мың гектар жүгері алқабы шабылып, 28 мың тонна дән жиналған. Биылғы жылы облыс бойынша жүгеріден 308 мың тонна өнім алу жоспарланыпты.

— Бүгінгі күнге дейін жалпы 439,7 мың тонна астық бастырылды. Оның ішінде бидай, арпа, сұлы, жүгері, күріш бар. Орташа түсім гектарына 18,3 центнерді құрап отыр. Жиналған астықтың 260 мың тоннадан астамы мал азығына өткізілсе, 179,4 мың тоннасы қоймаға

орналастырылды, — деп атап өтті басқарма өкілдері.

Майлы дақылдарға келер болсақ, 12,6 мың гектар алқап немесе 11,8% өнім жиналып, гектарынан 17,7 мың тонна өнім алынды.

6,3 мың гектарға себілген картоптың 4,9 мың гектары немесе 78,2%-ы жиналып, 104,5 мың тонна өнім алынды. Әр гектардың өнімділігі 213,9 центнерден алынды. Сондай-ақ, көкөніс алқабының 5,6 мың гектары немесе 82,1%-ы жиналып, 169,7 мың тонна өнім алынды. Орташа өнімділік гектарына 301,6 центнер. Бақша дақылдары толығымен жиналып, 48 мың тоннадан астам өнім алынды.

Ал қант қызылшасын жинау жұмыстарын

САПАЛЫ МЕДИЦИНА - ТҰРАҚТЫ ДАМУ КЕПІЛІ

Елімізде денсаулық сақтау саласы елеулі өзгерістерді бастан өткеруде. Осы оң өзгерістер ретінде ауыл тұрғындарының медициналық қызметтерге қолжетімділігін арттыруға айрықша назар аударылғанын айтуымыз керек.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: өзекті мәселелер және оны түбегейлі цифрлық өзгерістер арқылы шешу» атты Қазақстан халқына Жолдауында «Мемлекет денсаулық сақтау жүйесін дамыту үшін жүйелі шаралар қабылдап жатыр. Елімізде медицина нысандары біртіндеп жаңғыртылуда. Ауылдағы фельдшерлік-акушерлік пункттерден бастап мамандандырылған ауруханаларға дейін жаңартылып жатыр» деп атап көрсетті.

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес «Ауылда денсаулық сақтауды жаңғырту» Ұлттық жобасы әзірленді. Жобаның аты айтып тұрғандай ауылдарға медициналық мекеме салуға, ескілерін жаңартып, құрал-жабдықтарын түгіндеуге басымдық берілді. Осы жобаның аясында Сарқан аудандық орталық аурухананың жаңартылғанын көріп отырсыздар. Мұндағы медициналық оңалту орталығы, басқа да бөлімшелер заман талабына сай жұртшылыққа қызмет көрсетеді. Президентіміздің Жолдауына арқау болған денсаулық саласының оң өзгерістерінің игілігін жалпы халық көретін болады.

Алтай ШҰЛҒАУБАЕВ,
аудандық орталық аурухананың бас дәрігері.

КОЛЛЕДЖ ТҮЛЕКТЕРІ ЕҢБЕК НАРЫҒЫНДА

«Елімізге кәсіби даярлығы жоғары, білікті жұмысшылар өте қажет, бұл – анық нәрсе. Сондықтан мен 2025 жылды «Жұмысшы мамандықтары жылы» деп жарияладым. Қазір елімізде мыңдаған жұмыс орны бос тұр. Түрлі салада, тіпті, жалақысы едәуір жоғары жұмыс орындары бар. Бұл орындарды шетелден келіп жатқан адамдар толтыруда. Жыл сайын мыңдаған инженер, құрылысшы және ауыл шаруашылығы маманы оқуын бітіріп шығады. Әрине, жұмыстың жаманы жоқ, адал еңбектің бәрі – маңызды» деп Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев биылғы Жолдауында атап көрсетті.

Өндіріс, құрылыс, ауыл шаруашылығы және қызмет көрсету салаларында нағыз шебер маманға деген сұраныс ешқашан азайған емес. Жастарымыз кейінгі жылдары елге қажет мамандықты игеруге талпыныс жасауда. Біздің колледж түлектерінің жаңа жұмыс орындарында жалақысы кейбір жоғары білімді қызметкерлерден кем түспейді. Қасым-Жомарт Кемелұлының биылғы жылды «Жұмысшы мамандықтары жылы» деп атауының өзі еңбек адамына деген көзқарасты өзгертті.

Саладағы тағы бір маңызды жаңалық – дуалды оқыту жүйесінің кеңінен енгізіліп жатқаны. Біздің бірқатар студенттеріміз Қарғалы ауылындағы «Еремеев» шаруа қожалығында нақты тәжірибеден өтіп, теорияны практикамен ұштастыруда. Мұның артықшылығы колледж бен өндірісте қатар жүрген оқу үдерісі арқылы теориямен тәжірибе қатар меңгеріледі. Біз жұмыс берушілермен байланыс орнату арқылы колледж түлектеріне жұмысқа орналасуға бағыт береміз. Оқуда үздік болған студенттеріміздің еңбекте алда болатынына сеніміміз кәміл.

Ерлан ДАРМЫШЕВ,
Сарқан политехникалық колледжінің директоры.

Алкоголь өнімін өткізу нарығында лицензияны пайдаланғаны үшін кедергі жойылды

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаменті Жетісу облысы бойынша

ЗАҢ МЕН ТӨРТІП
Қауіпсіз Қазақстан үшін!

кедергілер жөніндегі кеңесте, алкоголь өнімдерін сатумен айналысатын нарық субъектілеріне қатысты қызметпен айналысу құқығына лицензиялық алым мен лицензияны пайдаланғаны үшін төлем бойынша қосарланған салық салуға байланысты бәсекелестіктің дамуына кедергіні қарастырды.

Алкоголь өнімдерін бөлшек саудада өткізуге арналған лицензияны алғаш рет алған кезде төленетін 105402 экономикалық сыныптама коды (БСК) бойынша «белгілі бір қызмет түрімен айналысу құқығына лицензиялық алым» және жыл сайын төленетін 105434 БСК бойынша «белгілі бір қызмет түрімен айналысу лицензиясын пайдаланғаны үшін төлем» мөлшерлемелері бірдей болған.

Бұл жағдайда, лицензияны пайдаланғаны үшін төлем әділетті бәсекелестікке кедергі келтіреді және жасырын түрде қосарланған салық салуға жол беретін тетік болып табылады. Бұл өз кезегінде нарық субъектілеріне екі еселенген қаржылық жүктеме жүктейді.

Осы мәселені қарау қорытындысы бойынша ұсыныстар 2025 жылғы 18 шілдеде №214-VIII ҚРЗ қабылданған ҚР жаңа Салық кодексінің әзірлеу барысында ескерілді. Жаңа кодексте лицензияны пайдаланғаны үшін жыл сайынғы төлем нормасы алынып тасталды, тек қызмет түрімен айналысуға лицензиялық алым ғана сақталды (616-бап).

Анықтама: 2023 жылы Жетісу облысының кедергілер жөніндегі кеңесінің отырысында Кеңес мүшесі Эдиль Юрьевич Казакпаев аталған мәселені көтерді және 2024 жылы аталған кедергі Республикалық кедергілер жөніндегі кеңесте қаралды және ҚР Салық кодексінің жаңа редакциясын әзірлеу кезінде бұл норма алынып тасталды.

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Жетісу облысы бойынша Департаменті.

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ: Жетісуда өткен офлайн-хакатонға 150-ден астам адам қатысты

Талдықорғандағы Жетісу аймақтық «Jetisu Digital» IT-хаб базасында өткен ірі республикалық Decentrathon 4.0 офлайн-хакатонына IT-мамандар, студенттер және заманауи технологияға қызығушылық танытатын жандардың барлығы қатысты. Барлығы 150-ден астам адам, - деп хабарлайды Жетісу облыс әкімінің баспасөз қызметі.

Хакатонды ҚР Цифрлық даму, инновация және аэроғарыш өндірісі министрлігінің қолдауымен және облыстық цифрлық технологиялар басқармасының ықпал етуімен «Astana Hub» және «Blockchain & AI Technology Center» (BAITC) ұйымдастырыпты. Мұндай ауқымды шара Талдықорғанды қосқанда 20 өңірде өткізілді.

Бұл шара Мемлекет басшысының Жолдауын жүзеге асыру аясында өткізіліп отыр. Осыған орай жасанды интеллектіге баса көңіл бөлінуде, яғни, қатысушы командалар көптеген бағыттар бойынша бақ сынасты, оның ішінде жасанды интеллекті қолдану арқылы түрлі жобаларды жүзеге асыруға болатынын шеберлікпен көрсетті. Біріншілікке қатысқан 150-ден астам адамның жасы әрқилы. Мысалы, олардың ішіндегі ең жасы 12 жаста болса, ең ересегі білікті маман болып қалыптасқан жан. Осыған қарап хакатон әрбір талантты адамның қарым-қабілетін заманауи IT-технология саласында көрсетуге мүмкіндік беретінін көрдік, - дейді басқарма басшысы Айдын Темірбаев. Ұйымдастырушылардың айтуынша, бірнеше күнге созылған хакатон бірнеше кезеңге бөлінген. Қатысушылар тәжірибелік тапсырмаларды орындап, ең жылдам блокчейн-желілердің бірінің көмегімен жобалар құрастырды, жасанды интеллект саласындағы кейстерді жетілдіру жолында жобалауды, бағдарламалауды және дайын IT-шешімдер жасауды тәжірибелі менторлардың қолдауымен меңгерді.

Өте қызықты тәжірибені бастан өткердік. Жарыс кезінде өзіңді мемлекетті өзгертетін, келешекті қалыптастыратын алып қозғалыстың бір бөлшегіңдей сезінесің, осының бәрі өзіміздің Талдықорғанда өтті, - дейді жарысқа қатысқан Талдықорғандағы Назарбаев зияткерлік мектебінің оқушысы Диана Хасимова.

Бұл хакатонның жеңімпаздары жақында Астанада өтетін «Digital Bridge – 2025» технологиялық форумында белгілі болады. Мұндай шара үздік командалардың жобаларын кеңінен таныстыруына, инвесторлардың назарын аудартуға және тиімді идеялардың жүзеге асуына мүмкіндік береді.

Жетісу облыс әкімінің баспасөз қызметі.

ЕЛДІҢ ТІРЕГІ МЕН ЕРТЕҢІ

2025 жылдың 16 қыркүйек күні Құман Тастанбеков атындағы аудандық Мәдениет үйінде Қазақстан Республикасы Конституциясының 30 жылдығына орай Сарқан аудандық аумақтық сайлау комиссиясының іс-шаралар жоспары бойынша Сарқан қаласындағы орта мектептерінің жоғары сынып оқушылары мен колледж студенттері арасында «Жас сайлаушылар таңдауы-елдің тірегі мен ертеңі» тақырыбында семинар кеңес өтті.

Семинарға Жетісу облыстық аумақтық сайлау комиссия төрағасы Т.Даутов, Сарқан ауданы әкімінің орынбасары А.Байғұнысов, Сарқан аудандық аумақтық сайлау комиссиясының төрағасы М.Естеуов қатысты. Семинар кеңесте баяндама мен жарыс сөздер, жас сайлаушылар арасында сұрақ-жауаптар талқыланды.

Өз тілшіміз.

ЖОБА

САРҚАН АУДАНЫ ӘКІМДІГІНІҢ ҚАУЛЫСЫ

Сарқан ауданы әкімдігінің 2024 жылғы 14 наурыздағы № 107 қаулысының күшін жойып Сарқан қаласының жерінде орналасқан Жармұқамет Ұлбосынның шаруа қожалығының жер учаскесін мемлекет мұқтажы үшін алып қою туралы

Қазақстан Республикасының Жер кодексінің 17, 84, 85 және «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасы заңының 63-бабына «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңының 31-бабына және «Құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасы заңының 26-бабына сәйкес, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 19 тамыздағы № ДСМ-81 бұйрығын 2024 жылғы 4 шілдедегі Сарқан ауданының прокуратурасының № 2-04-24-00903 заңдылықты бұзылуын жою туралы ұсынысын қарап, Сарқан ауданының әкімдігі ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

1. Сарқан ауданы әкімдігінің 2024 жылғы 14 наурыздағы «Сарқан қаласында орналасқан Жармұқамет Ұлбосынға берілген жер учаскесін пайдалану уақытының аяқталуына жақын қалғанына байланысты қайта ұзартып беру туралы» № 107 қаулысының күші жойылсын.

2. Христиан ұлты зиратының санитарлық қорғаныш аймақтарын белгілеу үшін Сарқан қаласының жеріндегі Жармұқамет Ұлбосынға қарасты кадастрлық № 24-263-042-611 жалпы көлемі 11 га суармалы егістік жер учаскесін 2024 жылдың 15 шілде күнінен бастап, мемлекет мұқтажы үшін алынсын.

3. Хабарласу үшін «Сарқан ауданының ауыл шаруашылығы мен жер қатынастары бөлімі» мемлекеттік мекемесі, Сарқан қаласы, Тәуелсіздік № 111 мекен-жайына жолығу қажет.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау аудан әкімінің орынбасары А. Қалиасқаровқа жүктелсін.

Аудан әкімі

Ғ. МАМАНБАЕВ.

Жас сайлаушы клубы құрылды

Жастардың сайлау белсенділігі мен құқықтық мәдениетін арттыру мақсатында жақында Сарқан аудандық аумақтық сайлау комиссиясы жанындағы Жас сайлаушылар клубы құрылды. Алғашқы отырысқа Сарқан аудандық аумақтық сайлау комиссиясының төрағасы Мұратбек Естеуов арнайы қатысып, ашық әрі тәуелсіз сайлау болған жерде де ғана қоғам ілгерлеп, дамиды. Ал дамудың, жаңашылдықтың негізгі драйвері жастар деп, жас сайлаушыларға зор сенім артылып отырғандығын жеткізді.

Жас сайлаушылар клубының алғашқы отырысында клубтың төрағасы, орынбасары және мүшелері тағайындалды. Клуб жастар арасында сайлау құқықтарын түсіндіру бойынша қазіргі заманғы тәсілдерді әзірлеп, олардың сайлау процесіне қатысуының өзекті мәселелерін қарайды, жас буынның сайлау процесіне қызығушылығын арттырумен айналысады.

Өз тілшіміз.

Жоңғар Алатауының бағалы қазынасы

«Жоңғар-Алатауы» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің Сарқан филиалы аумағы — биологиялық алуан түрлілікке бай, табиғаты көркем әрі экологиялық маңызы зор аймақ. Бұл өңірдің ең құнды әрі сирек кездесетін жануарларының бірі — Түркістан сілеусіні (*Lynx lynxisabellina*).

Түркістан сілеусіні — Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген жойылып бара жатқан жыртықш аң. Ол — жабайы табиғаттың нағыз сақшысы іспетті, экожүйенің тепе-теңдігін ұстап тұруда маңызды рөл атқарады.

Сарқан филиалының таулы, орманды аймақтары мен қалың шатқалдары бұл жыртқыш үшін табиғи мекендеу ортасы болып табылады. Сілеусін көбінесе адам аяғы жетпейтін биік, тыныш жерлерде өмір сүреді. Оның өмір салты — түнгі белсенділік, жалғыз жүру, өте сақтықпен қозғалу. Сол себепті табиғатта кездестіру сирек жағдай.

Сарқан филиалының мемлекеттік инспекторлары мен ғылыми мамандары Түркістан сілеусінін қорғау бағытында бірқатар жұмыстар жүргізуде. Қорғау шараларына бақылау, ізбен анықтау, фото тұзақ орнату, аңшылықтың алдын алу және экожүйені сақтау шаралары кіреді. Бұл әрекеттер жануар популяциясының сақталып, болашақ ұрпаққа жетуін қамтамасыз етуге бағытталған.

Түркістан сілеусіні — тек Жоңғар тауларының ғана емес, бүкіл ел табиғатының символы. Оны сақтау — баршамыздың ортақ міндетіміз. Өйткені әрбір жойылған түр — табиғаттағы орны толмас шығын.

Түркістан сілеусіні — халқымыздың табиғи байлығы мен мақтанышы. Оның сиреп бара жатқан саны — табиғатқа деген көзқарасымыздың айнасы. Біз бұл құнды жануарды тек тарихтың бір беті ретінде емес, тірі табиғаттың ажырамас бөлігі ретінде сақтауымыз қажет. Табиғатты аялау — болашаққа аманат! Сондықтан Түркістан сілеусінін қорғау — әр азаматтың парызы.

С. САЛКИМБАЕВ,
«Жоңғар-Алатауы МҰТП» РММ
Сарқан филиалы Тополевка
орманшылығының
мемлекеттік инспекторы.

ТАЗА ҚАЗАҚСТАН – ТАБИҒАТҚА ДЕГЕН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Қазақстанда тұрақты түрде өткізілетін «Таза Қазақстан» жалпыұлттық акциясы — ел тұрғындарын экологиялық мәдениетке баулу, қоршаған ортаны қорғау және табиғатты аялауға шақыратын маңызды шаралардың бірі. Аталған акция аясында Жоңғар-Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркі Сарқан филиалының қызметкерлері белсенділік танытып, аймақтың табиғи келбетін сақтау бағытында бірқатар жұмыстар атқаруда. Осы жолы «Таза Қазақстан» акциясы №4 туристік бағыт — Шумский мұздығы бағытында жүзеге асырылды. Аталған бағыт — Жоңғар Алатауының көз тартар сұлулығын, мөлдір өзендері мен биік шыңдарын өз көзімен көруге келген туристер жиі таңдайтын орын. Сол себепті бұл аймақта тазалық сақтау — үлкен жауапкершілік пен ұқыптылықты қажет етеді.

Іс-шара барысында Сарқан филиалының қызметкерлері мен табиғатты қорғауға бейжай қарамайтын еріктілер бірігіп, туристік бағыт бойында қалған тұрмыстық қалдықтарды жинап, арнайы қаптарға салып, тасымалдады. Сонымен қатар, акция аясында туристерге арнап табиғатты таза ұстау, қоқыс қалдырмау, от жағу ережелерін бұзбау жөнінде түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Акцияның басты мақсаты — тек тазалық орнату ғана емес, сонымен қатар келушілердің экологиялық санасын көтеру, табиғатты сүйіп, оны көздің қарашығындай сақтауға үйрету. Табиғат — барлығымызға ортақ құндылық. Оны қорғау — әр азаматтың парызы.

«Таза Қазақстан» экологиялық акциясы «Жоңғар-Алатауы МҰТП» аумағында дәстүрге айналып келеді. Мұндай шаралар — болашақ ұрпаққа көркем де таза табиғатты аманат ету жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Табиғатты аялау — өмірді аялау.

А.ТУРЫСБЕКОВА,
«Жоңғар-Алатауы МҰТП» РММ
Сарқан филиалының экологиялық ағарту инженері.

Табиғатты танып, қорғауға шақыратын мереке

27 қыркүйек — Дүниежүзілік туризм күні. Бұл күн әлем халықтарын саяхат арқылы елдер мен халықтардың мәдениетін, тарихын, табиғатын тереңірек тануға үндейді.

Ұлттық парктер — табиғи сұлулық пен бай экожүйенің орталығы. Бүгінгі таңда ұлттық парк аумағында туризмді дамытуға ерекше көңіл бөлінуде. Жаяу және атпен серуендеу, экотуризм бағыттары, танымдық экскурсиялар келушілерге табиғаттың әсемдігін тамашалап қана қоймай, оны қорғаудың маңызын ұғындырады.

Туризм күніне орай ұлттық парк қызметкерлері арнайы іс-шаралар ұйымдастырып, қонақтарға қорғалатын аймақтың бай флорасы мен фаунасын таныстырды. Жас ұрпаққа экологиялық тәрбие беру, туған жер табиғатына сүйіспеншілікті арттыру да осы мерекенің басты мақсаты болып табылады.

Табиғатты қорғау мен туризмді қатар дамыту — еліміздің болашағы үшін маңызды қадам. Өйткені таза табиғат — салауатты өмірдің кепілі, ал туризм — халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықтың алтын көпірі.

И.АХИМЕТЖАНОВ,
«Жоңғар Алатауы МҰТП» РММ
Алакөл филиалының рекреация және туризм инженері.

Защита и охрана лесов на территории Жонгар-Алатауского ГНПП: итоги сезона

Охрана лесных экосистем и защита древесной и плодовой растительности от вредителей и болезней остаются одними из приоритетных задач в сфере лесного хозяйства. На территории Жонгар-Алатауского государственного национального природного парка (ГНПП) продолжается активная работа по защите и охране лесных экосистем. В рамках плановых мероприятий за текущий период проведён мониторинг санитарного состояния насаждений, а также комплексная оценка распространения вредителей и болезней.

В общей сложности обследовано 20352 гектаров лесных и дикоплодовых территорий. В результате мониторинга были зафиксированы следующие угрозы:

В дикоплодовой зоне отмечено массовое распространение парши — заболевание охватило 11094 га, что свидетельствует о неблагоприятных погодных условиях и необходимости усиления мер профилактики.

Зафиксирован очаг черемуховой моли на площади 60 га, на 2 га обнаружена яблонная моль, сейчас наблюдается естественное затухание очага вредителя.

В одном из питомников выявлена вспышка мучнистой росы, охватившая 21,84 га.

Для локализации угроз и предотвращения их дальнейшего распространения были проведены следующие мероприятия:

Осуществлена двукратная обработка садов биопрепаратами, эффективность составила 83–87%. Использование экологически безопасных биопрепаратов позволило эффективно воздействовать на возбудителей болезней без ущерба для окружающей среды.

На площади 2 гектара выявлен очаг дубового минирующего пилильщика — вредителя, поражающего листву. Специалистами были приняты меры по локализации и дальнейшему мониторингу распространения вредителя.

В лиственных насаждениях осины, заражённой стволовой гнилью, проведена сплошная санитарная рубка на площади 5,6 га. На пройденных сплошной санитарной рубкой площадях идёт хорошее естественное возобновление порослью. Лес омолаживается здоровым древостоем.

По результатам проведённых мероприятий санитарное состояние лесов оценивается как удовлетворительное. Очаги болезней и вредителей находятся под контролем, угрозы массового распространения предотвращены.

Жонгар-Алатауский ГНПП — уникальная природная территория с богатым биоразнообразием, и её сохранение требует системного подхода. Регулярный фитосанитарный мониторинг, применение современных биологических методов защиты и тесное взаимодействие с научным сообществом позволяют эффективно решать возникающие задачи.

Сохранение здоровья лесов — это вклад в устойчивое развитие региона и защита природного наследия Казахстана для будущих поколений.

Н.ТКАЧЕВ,
инженер-лесопатолог
РГУ «Жонгар-Алатауский ГНПП».

«Түркістан уәлаятының газеті» — ағартушылық пен ұлттық ойдағы жаршысы

«Түркістан уәлаятының газеті»-қазақ баспасөзінің тарихындағы алғашқы мерзімді басылымдардың бірі. Ұлттық қазақ журналистикасының іргетасын қалаушы. Қазақ халқының 19-ғасырдағы ағартушылық ісін атқарған тарихи газет. Оның бетінде сол кездің тарихы, халықтың жағдайы мен өмірі жазылған. Қоғамға жаңа ой мен білімге бағыт беруді құрал. Сана-сезімді оятып, жаңа көзқарасқа әкелуші басылым. Елдің қамын ойлап,сауатын ашқан заман айнасы. Жаңа дүниетанымды қалыптастыруда елеулі еңбек сіңірген рухани мектеп. Халық пен билік арасындағы көпір қызметін атқарып,елдің ішкі өміріне байланысты түрлі мәселелерді қозғаған алғашқы баспасөз қарлығашы.

«Түркістан уәлаяты газеті» 1870 жылдың 28 сәуірінен бастап Ташкент қаласында «Туркенстанские ведомости» газетіне қосымша ретінде айы-не төрт рет шығып тұрды. Газеттің екі саны қазақша,екі саны өзбекше болып шығарылды. Әрине, бұл басылым алғашында қазақ халқының тұрмыс-тіршілігін, әлеуметтік-шаруашылықжәне мәдени-ағарту мәселелерін шешу үшін жазылмады. Керісінше,патша өкіметінің қолдауымен, оның отарлау саясатын күшейту, бұйрық-жарлықтарын ана тілінде таратып орындату және ресми көзқарастарын халық арасына жайып, оларды толық бағындыру мақсатында шығарылды. Газеттің редакторы-ұлты

башқұрт болса да, қазақ халқының намысын қорғаған, бірнеше тілде еркін сөйлеген Шахмардан Мирасұлы Ибрагимов болды. Басылымның аудармашысы, әдеби қызметкері болып Х.Жанышев, Ш.Әлібеков, Ж.Қазыбековтар жұмыс істеді. Баспасөздің ресми және ресми емес екі бөлімі болды. Ресми бөлімі патша өкіметінің бұйрық-жарлықтарына арналатын. Ресми емес бөлімі отырықшылық, егіншілік, мал шаруашылығы, сауда, ішкі сыртқы жағдайлар, әдебиет, мәдениет, білім, ғылым, өнер және әйел теңдігі мәселелерінен құралды. Міне, осы ресми емес бөлімі халқымыздың үлкен сауатын ашып, ой-өрісін дамытты. Тіпті, Шоқан, Ыбырай, Абай сияқты дарынды тұлғалардың өмірі және еңбек жолдарымен танысуға септігін тигізді. Басылым беттерінен бұдан басқа орыс, тіпті Еуропа халықтарының өнері мен мәдениеті, ғылым, білімі жайында түрлі материалдар шығарылып отырған. Бұған дәлел газетке әлемге даңқты саяхатшы Магелланның жердің шар тәрізді екенін дәлелдегені туралы еңбекті қазақшаға аударып басыуы болып табылады. Баспасөздің арқасында жұрт түркітілдес халықтардан басқа да әлемде түрлі ұлттардың барын біліп, тани бастады. Олардың түрлі ғылыми еңбектерін газет арқылы оқып, өз зерделерін ашты. Ауыздан ауызға айтылып келе жатқан қазақтың жоқтау жырлары «Қобыланды», «Қозы Көрпеш-Баян Сұлу», «Алпамыс» эпостары толық күйінде енді қағаз бетіне түсе бастады.

Оқуды енді бастаған жас балалар Ұлы даланың көркем жырларын өз көздерімен оқуды үйренді. Басылымда сондай-ақ «Ғылым хабары» деген ғылым мен техника жаңалықтарын жеткізіп отыратын айдары болған. Түркістан өлкесіндегі таулы аймақтарындажерсілкінгенінүзбейхабарлап отыратын. Шармен аспанға ұшу, қар мен жаңбырдың пайда болу сыры, аспан әлемі планеталары туралы ғылыми болжамдар, түсініктерді жариялап тұрды. Газет негізінен отаршылдық саясат ұстауға тырысқанмен, оның ар жағында қазақ тілі мен білімі үшін үлкен еңбек сіңірген патриот редакторлары отыр. Бұның барлығы әрине бір санда қамтылмаған. Осы ресми емес бөлімінде барынша кішкене болсын халқыма пайдасын тигізіп кетсін деп әр санда жаңа бір ашылуларды шығарып отырған. Әр мәліметтің өзі ұлттық ойдың ақырындап қалыптасуына әкелді. Мәселен, Қ.Аллаберггеннің «Қазақ журналистикасының тарихы» еңбегінен мына деректерді негізге алдым: 1871 жылғы 14 нөмірінде Алматы қаласында ағаш тілетін зауыттың ашылғаны жайлы және «Генерал-губернаторға қараған жерде болған уақиға» мақаласы жарияланыпты. Осылайша әр нөмірде саясат, экономика, өнеркәсіптік жаңалықтарда не болып жатқаның жазып отырды. Қара халық сауатын ашып қана қоймай, қоғам өмірінен, оның ішкі-сыртқы жағдайларынан хабардар бола бастады. Патша мен елдегі саясатты түсініп, оның істеріне белсене араласты. Қазақ

халқының тілі, әдет-ғұрпы, салт-дәстүрі жөніндегі мақалалар арқылы ұлттық құндылықтарға да назар аударылды.

Қорытындылай келе, халыққа ой салған, елдің таным көкжиегін кеңейткен басылым-«Түркістан уәлаяты газеті». Бұл газет қарапайым жұртқа бұрын беймәлім болған жаңалықтарды жеткізіп, олардың білімге деген ынтасын арттырды. Оқу-білімнің маңызын ұғындырып, халықтың сауатына бағытталған түрлі мақалалар жариялады. Қазақ қоғамында жаңа ойдың қалыптасуына, заманға сай көзқарастың орнығуына өзінің зор үлесін қосты. Әзі еліңдегі ақындардың шығармашылығымен таныстырып, қазақ әдебиетінің дамуына бастау тұрғызды. Өзіндік миссиясын атқара отырып, көп назарын халыққа арнады. Тіпті патша әкімшілігін әшкерелеп отырған кездері де болды. Осы газеттің арқасында XIX ғасырдың соңында қазақ зиялылар қауымы қалыптасты. Түрлі жастар жоғары оқу орнына түсе бастады. Сондықтан «Түркістан уәлаятының газеті»-қазаққоғамына білім нұрын сеуіп, халықтың ой-пікірін қалыптарстырған, ұлттық сананың өсуіне жол асқан тарихи басылым болып қалмақ!

А. АБАЙҚЫЗЫ,
ҚазҰУ-дың 1-курс студенті.
Ғылыми жетекші: фил.ғ.к., доцент
Р.С.ЖАҚСЫЛЫҚБАЕВА.

Жоңғар-Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи парк аумағында таралған өсімдіктер

Жоңғар Алатауы – Қазақстанның оңтүстік-шығысында орналасқан, табиғаты көркем әрі биологиялық әртүрлілігімен ерекшеленетін ірі тау жүйесі. Жоңғар Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркі — Қазақстанның табиғи мұрасының бір бөлігі болып табылатын ерекше қорғалатын аумақ. Бұл аймақтың флорасы әртүрлі экологиялық жағдайларға бейімделген өсімдіктер түрлеріне бай.

Биология ғылымдарының кандидаты В.П.Голосокковтың деректері бойынша Жоңғар Алатауында жоғары сатылы түтікшелі өсімдіктердің 112 тұқымдастыққа, 622 туыстыққа жіктелетін 2168 түр таралған, олардың 76-сы тек қана осы жотада кездесетін эндемиктер. «Жоңғар Алатауы» МҰТП табиғи ғылыми негіздемесіне сай осының 75% - дан кем емесі, яғни 1600–ден астам түрлері парк аумағында кездеседі. Бұл мәліметтер парк аумағындағы флора қауымдастығының бай әрі алуантүрлі екендігін көрсетеді. Парк аумағында таралған өсімдіктердің таксономиялық тізімі 891 түрді құрайды. Оның ішінде төменгі сатыдағы өсімдіктер, яғни балдырлар 117 түр. Ал 774-і жоғары сатыдағы түтікшелі өсімдіктер. Эндемик түрлер саны - 56, ал Қазақстанның Қызыл кітабына енген сирек түрлердің саны 25. Сонымен қатар тізімі толықтырылып түгенделген реликт өсімдіктер саны 13.

Жоңғар Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи парк аумағының флорасы – тек табиғи байлық емес, сонымен қатар экожүйенің тұрақтылығын қамтамасыз ететін негізгі факторлардың бірі. Өсімдіктер: топырақтық эрозиядан қорғайды, су айналымын реттейді, жауарлар дүниесіне қорек пен мекен береді. Сонымен қатар, бұл өңір ғалымдар үшін үлкен зерттеу алаңы болып табылады. Ұлттық парктің басты міндеттерінің бірі — табиғи ресурстарды сақтау және қалпына келтіру. Бұл мақсатта: ерекше қорғалатын аймақтар белгіленген, жабайы өсімдіктерді жинауға тыйым салынған, ғылыми-зерттеу жұмыстары жүйелі жүргізіледі, экотуризм және табиғатты танымдық бағыттағы жобалар дамытылуда.

Жоңғар Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркі — Қазақстанның экологиялық, ғылыми және туризмдік әлеуеті зор аумақтарының бірі. Оның бай флорасы — тек табиғаттың сыйы емес, сонымен қатар келер ұрпаққа аманат етіп қалдыруға тиіс қазына. Сондықтан өсімдіктер әлемін зерттеу, сақтау және қалпына келтіру жұмыстары тұрақты түрде жүргізіледі.

В.САҒЫНДЫҚОВА,
«Жоңғар-Алатауы МҰТП» РММ ғылыми қызметкері.

Виды пожаров

Существует 3 вида лесных пожаров. Это – низовой, верховой и подземный. Низовые пожары еще делятся на беглые и устойчивые.

Что собой представляет низовой пожар? При этом виде пожара огонь распространяется по поверхности земли. Топливом для огня служат: валежник, сухая трава, лесная подстилка, небольшие сучья, шишки, подрост. Двигаясь по поверхности, низовой пожар обжигает комлевую у деревьев. Из хвойников, в значительной степени, достается пихте и ели, так как они имеют более тонкую кору, нежели сосна и лиственница.

Низовой пожар распространяется с различной скоростью, но, как правило, не превышает 1 км/ч. На скорость пожара влияют погода, ветер и наличие наземного «топлива». В ночное время суток, низовой пожар снижает свою активность, а при благоприятном случае – исчезает. Беглый низовой пожар оставляет «следы своего пребывания» характерными отметинами. Это случается вследствие того, что увлажнённые участки поверхности огонь не затрагивает, а истребляет лишь сухие участки.

Более серьезный пожар – верховой пожар. При нем, огонь бежит по кронам древесных насаждений. Зрелище ужасное: горят кроны, стволы, ветки и хвоя. Искры от пожара, подхватываемые ветром, переносятся на хвою соседних деревьев, на сухие ветки и возникают новые огневые очаги. Ветер роняет сухостойные деревья, которые переносят на себе огонь и таким образом он «переносится» через водные преграды. Верховой пожар обладает внушительной скоростью передвижения и составляет от 3 до 5 км/ч. Если ветер ураганный, то пожар «бежит» со скоростью от 20 км/ч и выше! Визуальное определение верхового пожара – темно-серый цвет.

Подземный пожар возникает на залежах торфа, поэтому его часто называют торфяным пожаром. Горит и перегной (почвенный подземный). При торфяном пожаре, огонь движется по всей глубине торфяных залежей и лишь редко не переходит его сырую часть. Это достаточно медленный пожар и в сутки способный пройти только несколько метров, но зато – самый коварный! На поверхность подземный пожар практически не выходит, но разрушает корни деревьев и растения начинают со временем падать, образуя своеобразное огромное «кострище», которое вспыхивая, возрождает огромный пожар, переходящий в верховой. Подземный пожар обладает едким торфяным запахом.

Е.АБДУЛЛАЕВ,
государственный инспектор обхода №12 РГУ «Жонгар Алатауского» ГНПП.

Виды туризма

Рекреационный туризм отличается большим разнообразием и может включать зрелищно-развлекательные программы, охоту, рыбалку, музыкальное и художественное творчество, посещения спортивных мероприятий в качестве зрителя и т. д. 1. Лечебно-оздоровительный туризм обусловлен потребностью в лечении различного рода заболеваний и оздоровлении организма после перенесенных заболеваний. Здесь можно говорить о турах с исключительно лечебной целью, для лечения каких-либо тяжелых заболеваний, реабилитации после травм, аварий, операций и турах лечебно-оздоровительных, с целью поддержания молодости, красоты и здоровья, снятия стресса и усталости. 2. Познавательный туризм (экскурсионный) включает в себя поездки с целью ознакомления с природными и историко-культурными достопримечательностями, музеями, театрами, традициями народов в посещаемой стране. Поездка может включать в себя и познавательные и рекреационные цели одновременно. 3. Деловой туризм охватывает путешествия со служебными или профессиональными целями без получения доходов по месту временного пребывания. К этому виду туризма ВТО относит поездки для участия в съездах, научных конгрессах и конференциях, производственных совещаниях и семинарах, ярмарках, выставках, салонах, а также для проведения переговоров и заключения контрактов, монтажа и наладки оборудования. 4. Спортивный туризм предполагает выезд для проведения спортивных мероприятий в тех или иных странах и регионах. Его, в свою очередь, можно подразделить на профессиональный и любительский туризм. Как «специальные виды туризма» нас интересует любительский туризм, который можно подразделить на зимний и летний, а также водные, воздушные, пустынные и горные виды спорта. 5. Этнический туризм преследует цель посещения места рождения или происхождения семьи, а также посещения места жительства родственников и/или близких. Этот вид туризма имеет название ностальгического. Особое приоритетное значение этот вид туризма имеет для стран, где проживают большие диаспоры первоначально родом из других стран. 6. Религиозный туризм основывается на религиозных потребностях людей различных конфессий. Религиозный туризм можно назвать древнейшим, его корни уходя в незапамятные времена. Он имеет две основные разновидности: паломнический туризм (отдельно следует выделить духовно-паломническое направление) и религиозный туризм экскурсионно-познавательной направленности. Религиозный туризм в отдельных конфессиях имеет свои особенности. 7. Транзитный туризм в соответствии с рекомендациями ВТО включает две разновидности: о перемещения авиопассажиров, которые не въезжают в страну, а лишь делают пересадку на стыковочный рейс; о перемещения туристов, которые едут к месту конечного назначения с небольшой остановкой для стыковки рейсов в третьих странах. 8. Образовательный туризм предполагает туры продолжительностью от 15 дней до 3 месяцев с целью повышения квалификации либо углубления знаний по тем или иным дисциплинам. Наиболее популярными в настоящее время являются образовательные туры с целью изучения иностранных языков или углубления знаний иностранного языка.

А.ТАКЕЕВ,
гос. инспектор РГУ «Жонгар Алатауского» ГНПП.

1941-1945 жылдары Ұлы Отан соғысында қаза тапқан (жерленген) қазақстандық жауынгерлердің туыстарын іздестіру

«Атамның Аманаты» қоғамдық бірлестігі «Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 80 жылдығына орай» Ұлы Отан соғысы кезінде қаза тапқан (жерленген) 5392 қазақстандық жауынгерлердің оның ішінде Сарқан аудандық әскери комиссариатымен және Бөрілтепе аудандық әскери комиссариатымен шақырылған жауынгерлердің туыстарын табуға көмек көрсету туралы хаты келіп түсті.

Жауынгерлердің туыстарын табуға көмек көрсету мақсатында, туыстары табылған жағдайда, мына мекен-жайға хабарласуыңызды сұраймыз. Тел: 8(72839)2-21-56, Жетісу облысы, Сарқан ауданы, Сарқан қ-сы, Жамбыл көшесі №96.

***Поиск родственников воинов-казахстанцев,
погибших (похороненных) в Великой
Отечественной войне в 1941-1945 годах***

Общественным объединением «Atamnyn Amanaty» в ознаменования «80-летия Победы в Великой Отечественной войне» составлен список из 5392 казахстанских воинов, скончавшихся во время Великой Отечественной войны, из них призываемых в годы ВОВ Сарканского и Бурлитобинского районов с просьбой оказать содействие (установления) в поиске родственников казахстанских воинов. Для оказания содействия (установления) в поиске родственников воинов просим Вас обратиться по адресу: г.Саркан, ул.Джамбула,96 Сарканского района, области Жетысу. Тел: 8(72839)2-21-56.

С.АЙМУХАНОВ,

**Сарқан ауданының қорғаныс істері жөніндегі бөлімінің бастығы,
подполковник.**

Список бойцов присоединившихся к Великой Отечественной войне из числа старших территориальных административных учреждений в составе населения бойцов, проживающих в Алтайской области										
Ф.И.О.	Дата Рож- де- ния	Место рождения	Место ареста	Дата при- каза	Возрастные данные	Полное наимено- вание страницы	Дата забыва- ния	Примечание(указание на что указывал на арестован, жена, родители, брат)	Примеч поискателя	Место захоронения
Борисов Михаил Викентьевич	1922	Алтайская обл., Саровский район, с. Саровское (с. Саровск)				3 Уезд, 57 а, 94 ст, 73 ст, с. 214 ст. СР	22.11.1944	интерпретация	уездного района	Саровск
Воробьев Михаил Артемьевич	1924	Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н, с. Саровск	Саровский РРБ Казахской ССР Алма- Атинской обл.		арестован		08.07.1944			Белогорск, Пестовский и р-н Восточный обла.
Дубинин Василий Григорьевич	1924	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н	Саровский РРБ Казахской ССР Алма- Атинской обл.		арестован		04.07.1944			Белогорск, Пестовский и р-н Восточный обла.
Данилов Владимир Петрович	1924	Алма-Атинская обл., Саровский р-н	Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н	05.11.1943	арестован	294 (12) 790 ст	19.08.1944		уезд	Пестов
Давыдов Василий Михайлович	1924	Алма-Атинская обл., Саровский р-н, с. Березовка	Саровский РРБ, Казахская ССР, с. Березовка, Саровский р-н		арестован	архив-40 Г.ч, с.2	14.10.1944		уезд	Пестов
Матвеев Петр Григорьевич	1909	Алма-Атинская обл., Саровский р-н, с. Саровск	Саровский РРБ, Казахская ССР, с. Саровск	07.1941	арестован	1 Г.ч. СР	18.07.1944		уезд	Пестов
Нерсисянц Василий Степанович	1924	Алма-Атинская обл., Саровский р-н, с. Саровск, ул. Кутузовская, 7	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н	17.02.1944	арестован	294 (12) 790 ст	18.07.1944		уезд	Пестов
Орехов Василий	1903	Алма-Атинская обл., Бурлинский р-н, д. Бурлино	РРБ, Казахская ССР, Алма-Атинская обл., Бурлинский р-н		арестован	83 Г.ч. ст 248 ст.ст	27.07.1944		уезд	Пестов
Хохлов Иван Григорьевич	1924	Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Костановский р-н, с. Саровск, ул. Горького, 3	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н		арестован	294 (12)	10.08.1944		уездного района	Пестов
Христенко Иван Дмитриевич	1909	Алма-Атинская обл., Саровский р-н, д/п Пролетария	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл.	1941	арестован	877 (12)	29.10.1944		уездного района	Пестов
Шандыбаев Саиат Егорович	1924	Алма-Атинская обл., Саровский р-н, с. Алтынтоя	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н	1943	арестован	245 (12)	31.10.1944		уездного района	Пестов
Шуваков Степан Степанович	1897	Казахская ССР, с. Алма-Ата	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., с. Алма-Ата	1943	арестован	42(12)1	01.02.1945		уездного района	Пестов
Шуваков Григорий Григорьевич	1924	Саровский р-н, с. Саровск	Саровский РРБ, Алтайская обл., Саровск		арестован		06.05.1945			Пестов
Семидинов Евгений	1912	Еврей-Тобольский с/с, Саровский р-н, Алтайская обл., Казахская ССР	Саровский РРБ		арестован	11-й отд. интерпретации Бюро РКВ	18.08.1943		уезд	Пестов
Белов Михаил Иванович	1924	Саровский р-н, Пестовская			на свободе		19.04.1945			Пестов 30.05
Васильев Петр Иванович	1908/01 067	КаССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н, с/п Саровск	арестован Саровский РРБ Алма-Атинской обл.		арестован			Федора Васильева, жена Алма- Атинская обл., Саровский р-н, ул.	уездного района	Саровская обла.
Жарыков Дмитрий	1918	Алма-Атинской обл., Саровский РРБ				31а. 5.	07.01.1944			Пестовск
Воробьев (Воробьев) Дмитрий Иванович		Саровский р-н, село Пестов				1084 ст, интерпретация	13.11.1941			Уездного района
Степанов Алексей Афанасьевич		с. Березовка			арестован	47 ст. д. пр. 2 Березовка	11.05.1943			Восточная обла.
БЕТАСОВ Жанбе	1890	Казахстан, Алма- Атинская обл., Саровский р-н					20.01.1943		уезд	Курганская обла.
АМАРАКОВ Судан	1898	Казахстан, Алма- Атинская обл., Саровский р-н					23.02.1943		уезд	Курганская обла.
ЖАРАКАЗЫ Аман	1899	Казахстан, Алма- Атинская обл., Саровский р-н					20.02.1943		уезд	Курганская обла.
НАКЕЕВ Ташмурат	1904	Казахстан, Алма- Атинская обл., Саровский р-н, Н. Пестовский с/п					23.08.1943		уездного района	Курганская обла.
Аббасов Сергей	1923	Казахская ССР, Алма-Атинская обл., Бурлинский р-н, с.п.с. Березовка	РРБ, Казахская ССР, Алма-Атинская обл., Бурлинский р-н				05.1943			Пестовск
Савин Александр Иванович	1908	Казахская ССР, Алма-Атинская обл., Саровский р-н, с. Пестовская	Саровский РРБ, Казахская ССР, Алма- Атинская обл., Саровский р-н							Пестовск
Богданов Александр		Алтайская обл., Бурлинский р-н, с.с. Березовка, с/п Березовка								Пестовск
Васильев Александр (Александр)	1907	Ташкентская обл., Бурлин- ский р-н, с.	Бурлинский р-н Еврей- Тобольский с/п РРБ	20.05.1943	арестован					СССР 1949 23.05
Васильев Василий Иванович	1922	Казахская ССР, Саровский р-н, Саровск			ст. арестован		07.05.1943			Пестов 20.05

«Адал азамат» бағдарламасының «Үшқыр ой алаңы» жобасы аясында

Қазіргі білім беру жүйесінде оқушылардың сыни ойлауын, сөйлеу мәдениетін және көшбасшылық қабілетін дамыту – басты міндеттердің бірі. Осы мақсатта ұйымдастырылатын дебат клубтары – оқушылар үшін таптырмас алаң. Дебат – тек сөз жарысы емес, бұл – логикалық ойлау, дәлелмен сөйлеу, оппонентті құрметтеу мәдениеті. Дебат барысында оқушылар өз ойларын еркін жеткізуге, өз көзқарасын қорғауға, сонымен қатар қарсы пікірді тыңдай білуге үйренеді. Біздің мектепте құрылған «Жастар» дебат клубы бірнеше жылдан бері белсенді жұмыс жасап келеді. Оқушылар мектепішілік, аудандық, облыстық сайыстарда бақ сынап, түрлі жетістіктерге жетуде. Бұл – олардың тек зияткерлік қабілетін емес, топпен жұмыс, ұйымдастырушылық, және сахнада сөйлеу дағдыларын дамытуға жол ашады. Дебат клубы – болашақ заңгерлердің, саясаткерлердің, журналистердің және көшбасшылардың алғашқы мектебі. Мұндай ұйымдар арқылы жас буын белсенді азаматтық ұстаным қалыптастырып, қоғамдағы маңызды мәселелерге бейжай қарамайтын тұлғаға айналады.

Жуырда мектебімізде дебат сайысы өтті. Шараның мақсаты – оқушылардың сыни ойлау, шешендік, пікірталас мәдениетін дамыту және белсенді азаматтық ұстаным қалыптастыру. Дебатқа 7–9 сынып оқушылары қатысып, "Жұмыс нарығында қалай бәсекеге қабілетті болуға болады?" тақырыбында тартысты пікір таластырды. Оқушылар "Үкімет" және "Оппозиция" фракцияларына бөлініп, әр тарап өз көзқарасын нақты дәлелдермен қорғады.

Сайыс барысында оқушылар: өз ойларын еркін жеткізді, қарсы пікірді тыңдап, сыни тұрғыдан жауап берді, сөз мәдениеті мен риторика ережелерін сақтап сөйледі. Қазылар алқасы қатысушылардың сөйлеу шеберлігіне, дәлелдемелерінің нақты болуына және топпен жұмыс істеуіне мән берді. Нәтижесінде, «Жастар» дебат клубы номинацияларға ие болып алғыс хатпен марапатталды. Мұндай іс-шаралар оқушыларды ойлы, білімді, жауапты тұлға болуға тәрбиелейді.

Г.СЫДЫКОВА,
директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары.
Н.АТАМБЕКОВ,
дебат жетекшісі.
Абай ауылы, Тасарық орта мектебі.

ЕҢБЕГІ ЕЛЕНГЕН ЕР АРДАҚТЫ

Мемлекет басшысының бастамасымен 2025 жылдың «Жұмысшы мамандықтары жылы» деп жарияланғаны баршаға белгілі. Бұл атаулы жыл еңбек адамдарының мәртебесін көтере түсті.

Жуырда Қарабөген ауылдық кітапханасында осы атаулы жылға арналған тақырыптық іс-шара өтті. Ауыл кітапханашысы Жанаргүл Бостанқызы жиналғандарға Сарқан ауданының Құрметті азаматы, «Еңбек Қызыл ту» және «Құрмет» ордендерінің иегері, осы өңірдегі шаруа қожалының басшысы Балтабек Абылқасымовтың өмір жолын жан-жақты таныстырды. «Еңбегі еленген ер ардақты» атты кездесу тақырыбына орай адал еңбектің еленбей қоймайтындығын тағы да паш етті.

Балтабек ағамыз ауданымыздың, ауылымыздың мақтанышы, шаруаның көзін тауып, оның даму жолында өлшеусіз жұмыс жасап келе жатқан еңбек адамы. Қай заманда да елдің дамуы мен болашағы адал еңбекпен, маңдай термен келген. Быылғы Жұмысшы мамандықтар жылы – осы ардақты еңбекті бағалап, қарапайым жұмысшының маңдай терінің бағасын айшықтайтын кезең. Бұл – алуан мамандықты еншілеген әр шебердің, әр механиктің, әр өндіріс майталманының еңбегі еленіп, мерейі таситын жыл.

Ж.НАСЫРОВА,
кітапханашы,
Қарабөген ауылы.

БАСПАСӨЗ - 2026

Құрметті оқырмандар!
Ауданның тыныс-тіршілігі мен әлеуметтің әлеуетінен хабардар болғыңыз келсе, сансаланы қамтыған мемлекеттік бағдарламалар жайлы білгіңіз келсе, осы өңірдің өткені, бүгіні және келешегі жайындағы тарихи, танымдық және сараптамалық мақалалармен апта сайын жүздескіңіз келсе

газетіне жазылыңыз!
Газетке жазылу ҚАЗПОШТА аудандық бөлімшесінде және аудандық газет редакциясында жүргізіледі.

Зейнеткерлер үшін
индексі 35202,
жылдық бағасы - 3915,2 теңге.

Жеке жазылушылар үшін
индексі 65202, жылдық бағасы - 4915,2 теңге.

Мекеме-ұйымдар үшін индексі
15202, жылдық бағасы - 5915,2 теңге.

Устранено нарушение субъектов

квaziгосударственного сектора

Департамент Агентства по защите и развитию конкуренции по области Жетісу по итогам мониторинга выявил нарушение антимонопольного законодательства со стороны субъектов квазигосударственного сектора.

Установлено, что в уставах отдельных субъектов были предусмотрены виды деятельности без обязательного согласования с антимонопольным органом, что противоречит требованиям статьи 192 Предпринимательского кодекса Республики Казахстан.

По итогам рассмотрения Департаментом вынесены предписания об устранении нарушений, которые на сегодняшний день исполнены в полном объеме.

Справочно: расширение или изменение видов деятельности юридических лиц, более 50% акций (долей участия в уставном капитале) которых принадлежат государству, возможно только при согласовании с уполномоченным органом в области защиты и развития конкуренции.

Департамент Агентства по защите
и развитию конкуренции
по области Жетісу.

Хабарландыру

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 31 наурыздағы №61 бұйрығымен бекітілген «Баланы қабылдайтын кәсіби отбасылар туралы ереже» 2025 жылғы 1 шілдеден бастап заңдық күшіне енгізілген.

Кәсіби қабылдаушы отбасы – бұл арнайы әлеуметтік қызметтерге мұқтаж төрт баладан аспайтын баланы алдын-ала таңдамай тәрбиелеуге кәсіби қабылдаушы отбасына уақытша орналастырудың бір түрі.

Баланы кәсіби қабылдаушы отбасына қабылдауға ниет білдірген үміткерлер терең психологиялық дайындықтан өтеді. Кәсіби қабылдаушы отбасыларды сүйемелдеуді балаларды қолдау орталықтары атқарады.

Кәсіби отбасы болуға ниет білдірген үміткерлер болса Сарқан аудандық білім бөліміне жолықсаңыздар болады. Толық мағлұматтар беріледі. 87771687825 – Беисова Назгуль Ахметовна – қамқоршылық және қорғаншылық маманы. 87718301604- Кабышев Темирлан Кайратович – бала құқығын қорғау жөніндегі әдіскер.

Хабарлама

«Есмұрат» ЖШС жер учаскесі жергілікті жерде үйлестірілмегеніне сондай-ақ Жылжымайтын Мүліктің Бірыңғай Мемлекеттік Кадастры (БМЖМК) сияқты электрондық карталарға енгізілмегеніне байланысты, Сарқан ауданының әкімдігі Жер учаскесіне меншік құқығын, тұрақты жер пайдалану құқығын беретін № 005110 актіні, кадастрлық № 03-263-055-101, алаңы 1202,1300 га жарамсыз деп тану және оның күшін жою рәсімін бастайды.

Сообщение

В связи с тем что, земельный участок ТОО «Есмұрат» не закоординирован на местности а также не внесен в электронные карты, такие как Единый Государственный Кадастр Недвижимости (ЕГКН) Акимат Сарканского района начинает процедуру по признанию Акта на право собственности на земельный участок, право постоянного землепользования № 005110, кадастровый № 03-263-055-101 площадью 1202,1300 га не действительным и его отмене.

► Койбагаров Тлеу Батырбаевичтің атына 21.06.2024 жылы берілген №056946795 нөмірлі жеке куәлік жоғалуына байланысты жарамсыз деп танылсын.

► Открылось наследство после смерти Зиновьева Виктора Михайловича. Наследников просим обратиться к нотариусу Алиевой Асем Избасаровне по адресу: г. Сарқан, ул. Чепрасова дом №56 возле Казпочты.

► Мынбаев Алибек Боркешовичтің атына тіркелген мазда 626 маркалы автокөліктің техникалық куәлігі жоғалуына байланысты жарамсыз деп танылсын.

“Балдырған” бөбекжай-бақшасының ұжымы балабақша әдіскері Гүлбақыт Сәрсенғалиевнаға бауыры

Сержанның

мезгілсіз дүниеден өтуіне байланысты қайғырып, көңіл айтамыз. Қайғыңызға ортақтасып, ауыр қазаны жүрегімізбен бөлісеміз. Алла алдынан жарылқап, жаны жәннатта болсын. Сізге және отбасыңызға сабыр, қайрат тілейміз.

Құрылтайшысы:
“Сарқан газеті” ЖШС директоры
ИГИМАН Жомарт Мақатұлы

Бас редактор:
ЖЕҢІСХАН Партия

Меншік иесі: "Сарқан газеті" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

Газет Қазақстан Республикасы ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Ақпарат комитетінде 2019 жылғы 30 қазанда тіркеліп, №KZ46VPY00016564 куәлігі берілген.

Редакцияның мекен-жайы:
041500 Сарқан қаласы Тәуелсіздік көшесі, 117
Телефон: 2-20-47, 2-23-53
e-mail:
lgiman01@mail.ru

Таралымы: 3017
Осы шығарылымның таралымы: 3017
Газет индексі: 35202,15202
Офсеттік басылым 1 баспа табақ
Газет аптасына бір рет жұма күні қазақ және орыс тілдерінде шығады.

Жарнама мен хабарландырулардың мәтініне жарнама беруші жауапты.

Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

Газет «Ербол - Али» ЖШС баспаханасында (Тәуелсіздік, 108) басылады.